Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Газет арадувл 1923 шера денз
№ 38 (5123).
ШИНАР, 28 март, 1972 шу.
Мах 2 кап.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА СОЦАМ

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIЧА ЕРРИГСОЮЗНИ ПИОНЕРСКИ ОРГАНИЗАЦЕ 50 ШУ ДИЗАРАХ

1972 шера 19 мае 50 шу дуз В. И. Ленина цIерагIча Ерригсоюзни пионерски организаце. Пионера их бIаь шу доала юбилей мехка берий коммунистически болам дегIаьхдара доза ди да, пионерий, комсомоли, школа, берригача советски наьха вахара йоккха событи я.

Коммунистически парте инициативгIа хьаьль пионерски организаци хьатIакхувча тIехьенна коммунистически кхетам балара система лоархIаме звено я. Партен шийн вожате — Ленински комсомол хьалхе а лелаеш, школа, йоьзалла, советски общественноста цхьана пионерски организаци хьинаре дакъа лоаш къона гражданаш идейно - нравственно кхеташи массе а оагIорахье дегIаьхьам дIаоттара декхараш кхоачашдеча юкъе.

Советски пионере истори вай халха турпалча историех дIакъоаладе йиш йоацаш да, берий организаци коммунараш кхетабеш тIехьабара дикагIбола ниiъ баь хила ленински уйла къаьста бакъ я. Берий болама летопись патриотизма, шовит кхо ца бепт хила, ялза йодча турпалала массехьахьокхеш я.

Пионерски организаце тахан а хьинаре новкъостал ду советски гражданина дикагIбола овмилаш боаргIоляш хIара дешархочоа кхетам балара. Дешархой кIоармоагIеи зиннеш йолаш хилийтара, бераш общественна пайдане болча къахьегамь, Iалам лорадара а шерра тимуровски болх бара а къовзара лоаттабеча къовсаме школана хIара денна новкъостал ду ю. Советски пионераша халача чIоагIду социалистически мехкашкарча шоай нийсархошца дерригача низашца къонача пионераша чIоагIду торжественно денна дош — Даьхе чIоагIа дукъе ва. Владимир Ильича васкетам, Советски Союза Коммунистически парте хьенамега дьекжие а даха а денна дош.

23 миллион бер юкъе долча Ерригсоюзни пионерски организаце доахкал а даш лелаю Владимир Ильич Ленина цIи. Пионерски байракха тIара Ленина орден — дерригача халкъо цунна карагIдаьннараш лоархIаш хилара бела гIо а. ЦIе галстук коммунисташ, комсомольцаш, пионераш вIашикавеш йола революционни символ а хинна хIаьттай.

Пионерски организаце лоархIаме авторитети лаккхьлар партен комсомолан хьадамза йоккхо еша терко еша хилара, дукха эзараш болча пионерий бокхагIболча лоттагIаша энтузиасташа - общественникаша дениа къахьегаш хилара результат я. Пионерски болам дегIабоалабара юкъе доккха дакъа лоаш хьехархоша, педагогически Iилма. Къонача ленинцашта кхетам луча, пионерски организаце болх эргабаьккха тоабеча хьехархоша хьегача къин боккха мах бу парте.

Ерригсоюзни пионерски организаце шовзткъе итт шу дизар пионераши дешархойи, берригa советски кагирхой дIахо а Коммунистически партена гонахьа кхотабара, хьатIакхувча тIехьенна коммунизма идеолий уйланца луш бола кхетам лаккхбара тIалерзадаь а берий къаьгта дола доза ди пионерски дружинай отрядий балхага хьажар сапна а делае дезаш дерхI КПСС ЦК-с. Хьинаре хьалдаша лоагIа пионерски организаце юбилей. ССР Союз хьахинна 50 шу дизар дешача а общественни балха тIа а геттара дика толамаш а доахаш белгалдаккха гIерташ дешархой хилар.

Союзни республикай Компартей ЦК-ашта, парте крайкомашта, обкомашта, окружкомашта, горкомашта, райкомашта, юкхьанарча партийни организацешта гIадилдал юбилейна кийчо йраж чаккхаккхаран, хьатIакхувча тIехьенна кхетами образовании кIара дерригa гIулакх дIахо тоадара, къонача пионерашца беча балха шерра общественность юкъеозара комсомольски комитеташта пионерски организаце советашта практически новкъостал делга. Дешархошка кхы а шерагIей дикагIа кхетаергIолаши дIайовзийта еза берал кразе хилийтара партен Советски пачхьалкхенои еш йола ленински йоккхо, вай мехка коммунисташта карагIдьенне хIамаш сийлахь-доккхий хилар, КПСС XXIV съезде белгалъяь геттара йоккхий нердача пятилетка планаш.

КПСС ЦК белгалдоакка хьатIакхувш йолча тIехьенга знаейн культураи ерригача гамзаца, дIакхачийтар, сийлахь - боккхача Октябра карагIдаьннарашца советски халкъа турпала гIулакхаши чIоагIде а дукхагIа хьалийта а могаргдолаш из кийчъяо коммунизм хьалъяра хIанзарча эталек къьастта лоархIаме хилар.

Комсомол, пионерски организаци декхарийла я коммунизме дакха Iомале вьина дола ленински васкет хIала дениа кхоачашие гIертаргболаш дешаркошта кхетам бала. Пионерски балхо чулаца ела советски берий вахара арига оагIонаш, общественна долча беркита беча общественни балхез къахьегамаи юкхьанцара навыкаш вла вайг Советски Даьхе дукха езара, СССР халкъий вежаршие долча эоттагIала, пролетарски интернационализма, коллективизма, новкъостала чIаьнца кхетам бала беза.

Идейни тешам болийтарен коммунистически нравственность чидийтарен хьакъекьа кхетам луча кхоачалургбоаца хьаст ба Владимир Ильич Ленина вахара болла, парте, советски халкъа, комсомола турпала истори. ТIехьа тIайоагIача хана а боккхагIбарий революционни, тIема, къахьегама сийлеи наькъайна доголаш а мегаргьа, тьилерегIа пайда еш беза пионерски традицеех, символаих, ритуалех.

Ерригсоюзни пионерски организаци массанена а юхьара юкъера образовании луча школа тьинаре гIонча я. Партийни, комсомольски организацешa, педагогически коллективашта дIахо а лакхбича бакъахьа бе школа вахарера пионерски организацей лоархIам. Уж декхарийла а шоай берригача балхаца дешархошта цар кхетаме дисциплина, гIулакхий лакха культура, тешам, принципиальность кургйолаш кхетам бала, динеи геттара дикеи дешарга цар гражданскеи декхар долга дIахайта.

Дешаргоаца предметни кружокашке дешаргдола, смотраша, конкурсашта, олимпиадашта, берий творчестве выставкашта юкъе хьинаре дакъа лоацаргдола дIиннаьна дергаш. Мамогта хьалдаца а дегIадоалла а деза хIама кхоллара дукха къахьета хийчбала, тадак а тIехьа Даьхьина дайда йала беза болаш уж хилар. Цу тIехьа доккха новкъостал де лекхарийла ба Iилмахой, специалисташ, студенташ, производстве хьалха латтараш, новаторaш, дай, нанoй.

Педагогически коллективай, партийни, профсоюзни, комсомольски, кхийолча общественни организацей, культурно - просветительски учреждений, лоархIаме декхар да личность массе а оагIорахьа дегIайоалаяр, берашт дIахо а физически, эстетически дегIадоалдар. Хоахчича гIадерзадеза уж, берий творчески безам гайтали лакхе еш.

Творчески союзашта могада леза дешаргоашта эстетически кхетам балара юкъе практически дакъе лацеба гIулакхаш кхоачашделга. берий дружинашта студенташ хьалхе лелаяра шкогIдала низаца юкъеоза деза. школашта школе йоахача учрежденешта методически новкъостал де деза.

ВЦСПС-а, ВЛКСМ ЦК-а, СССР просвещене Министерствана, СССР ундаждено лорадаре Министерствана СССР Министрий Советерча физически культураи спортек Комитета, ДОСААФ ЦК-ана, моттигерча партийни, советски, профсоюзни, боахама органашта тIадиллла школе йоахача берий учреждений болх эргабаьккха тоабелга, бераша салаIаран ларма дараи йола материальни база шеръелген чIоагIъелген, городаш дIахьаран городскойи лагераш дикахагIа кулийтмага, берашт лаьхача моттиге бейц бола болх тоабелга.

В. И. Ленина цIерагIча Ерригсоюзни пионерски организаце дIадех ВЛКСМ оагIонгахьара цунна дешт доло кулгал дIахо а лаллара. Тезьа тIайоагIача хана а тоабе беза берашца беча балха чулоцам, формаш, методаш, дукхагIа терпо е еш дешархой канага хьежаж йолча психологически башхаленаш, царон пионерий хьештгйт. Пионерски организаце дерригa вахар тIадерзадаь хила деза берий инициативни самодеятельности дегIайоалаяра. ДIарa опонев цу балха юкъеоаьра. Пионерски отрядашкаи дружинаштен хьалхле лелаяра шератIа юкъеоза беза къона педагогаш, дикагIбола производственникаш, студенташ, боккхагIча классашкара дешархой. Октябрятаашца беча балха комсомольски пионерски организацешa еш йола терпо дакъе еза, дешача а салоIам вIашигIехьбоккхача а царна новкъостал де деза.

СССР просвещение Министерство декхарийла я ВЛКСМ ЦК-ана цхьана пионерашцей комсомольчашде а, боккхагIболча пионервоски боллой а хьехархой а кийчбара гIулакхаш оттаде а кхоачашде а, боккхагIболча пионервожатей квалификаци лаккхъяра система дегIайоалае.

ХьатIакхувча тIехьенна коммунистически кхетам балар партен дерригача халкъен дулхах да. ДикагIа мел эар берашта! — бала „Ленина даь васкет вай мехка практически кхоачашдаьа.

КПСС ЦК-ас декхарийла ю партийни комитеташ комсомольски пионерски организацешта кулгалделга хадданза эргадоалаш тоаде, дейала, школа, пачхахьалкхени общественни организацей вIашагIтоха. коммунистически хьалъергIола йоккха образовании йола, идейни тешаш бола, кьинар дола мах кийчбечара цар лоархIам лакхбе.

Предприятей, гIишлошъечар, колхозий, совхозий, учреждений, лакхерчи юкъерча специальни дешара заведений партийни организацей декхарийла а школанара бувзамаш хаддамза лакхде, цул материальни база чIоагIъяра гIо де, дешархошта дешар хьехаш илеташ луш бу бола тоабара, цар музе хIа вIашитIехьъаккхара хьакхьакьара бола тоабара педагогашта новкъостал де. СССР Педагогически Iилмий Академе дукхагIа теркам тIабахийта беза пионерски болама истори, теори, методика дакъе деча толламашта.

Коммунисташ, комсомольцаш, хIара советски саг декхарийла ва пионераштеи дешархоштеи кхетам балара юкъе хьинаре дакъа лаца, цу балха ший граждански декхара сийлен гIулакхе верхIа.

КПСС ЦК теш бераштa коммунистически кхетам балара даьхье В. И. Ленина цIерагIера Ерригсоюзни пионерски организаци тIехьа тIайоагIача хана а партийни комсомольски организацей, советски школа хьинаре гIоача кургхилара, Ерригсоюзни пионерски организаце де лерхIара а цуй вахарeн балхеи боккха чулоцам а хиаба массе хена «Советски Союза Коммунистически парте гIулакха тIехьарча къовсама кийча хилаIь яха денале девиа.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

СССР профессиональни Союзий XV съездо 98 миллион болча профсоюзий члений цIерагIа дегтIара моаршал дайт хьамсарча Советски Союза Коммунистически партеги цун ленински Центральни Комитетага.

Съезда делегаташа, профессиональни союзий берригача членаша, чIоагIа дика хетаде деган гIоздаьннеи болаш тIайийлар КПСС Центральни Комитето СССР профсоюзий XV съездага дайта моаршал, съезде КПСС ЦК Генеральни секретаря ноч. Л. И. Брежнева даь къамаьл. Турпалча болхлой класса, берригача къахьегамхой цIерагIа съездо дегтIаре барнал ода Коммунистически партена, ленински Центральни Комитета, КПСС ЦК Политбюрона советски профсоюзий цар даим йоккхо, цхах, кулгалдара школа, дозаларо шийла, коммунизма школ а доархIаш цар гIулакхий лакха мах берна.

XV съезда делегаташа профсоюзий берригача членаша дегтIара барнал оалаш тIайийлар СССР профессиональни союзашта Ленина орден елар. Советски профсоюзий байракха тIа Ленина моллагIа оден хилар — из да болхлой класса, халкъа интеллигенте, юрташкарча къахьегамхой Iалаьмате йоккхача отряда турпалча къахьегама, цар общественни хьинара, социалистически Даьхенна уж баарам бовзцаш мутIахьа хилара Коммунистически партеи Советски пачхьалкхенои лацила мах баь хилар. Оаха дика кхетаду, ду цецахачо севгIата профессиональни союзий берригa членаш кхы а дикагIа болх бе, Коммунистически парте белгалъяь йоккхий планаш кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме шоай хьинар дахгава ди массеза дола дукхагIа айде лекхарийла бен хилва.

Профсоюзаша шоай кхоачадагIа, дулхах - цIех доло гIулакх санна тIайийлар экономика низ болаш айора, вай мехка халкъий вахара хьали культураи дикка лакхъара, классаши общества социальни новкъоши дIахо гартадигара программи белгалъяьча КПСС XXIV съезда исторически решенеш. Тха съездо тIайьина а дог тешалеш хьахьекхар СССР профессиональни союзаш Коммунистически парте сийлахь - доккхача гIулакха тешаме хилар. Съезда решенеша, лерхIараий, КПСС кьалхашка оттабича декхараше моаха профессиональни союзий, берригача къахьегамхой деган урувттаду керла цаккхий гIулакхаш карагIдувлара. Парте тIадехка декхараш толамаш кхоачашдара са аа кходен къахьегаре тIахьех. Парте съезда решенеш къахьегамхоша къахьегаме политически хьинарца кхоачашъеш хилар — советски общества морально - политически цхьоагIо хилара, партиа халкъа айхха кхотадена хилара дола къаьста тешал.

Советски профсоюзаша декхад ду, шоай истори хьалдаделча дена ленински парте байракха лIаь цар къовсам лоаттабаьш лоаттабеш хилар. Партийни кулгалах, марксизма - ленинизма идеяшта тешаме хилараш латт вахара низ дукъбувла хьост, профсоюзий балха тIа доацача дерригача толамий залог.

Парте ший низаш тIаьххийтар, болхлой классо, колхозни ахархоша, къахьегама интеллигенташа шоай са ца кходен къахьегар бахьан долаш бархIлагIча пятилетка шерашка керда боккха тIа баьккхаб коммунизма материально - технически база хьоира, социалистически демократи дегIайоалаяра, мехка низ чIоагIбора, халкъа вахара хьал лаккхдара даькье. СССР халкъашта карагIийнинача Iалаьмате доккхийча хIамана кIаьхха а дог тешаеш хьахьекхар социалистически строй кхоачалургйоаца торонаш йолаш хилар.

Профессиональни союзаша производственни общественни вахара тайп - тайпарча доакъошкa чаьидьехча гIулакхий итогаш ийй уха съездо. ДоагIар дахза хьадехара, критикеи самокритикеи ера дарда гIа из белгалъяьй КПСС XXIV съездо оттаяль бехктокхаме декхараш кхоачашдеча советски профсоюзаша дакъа лацара хьадда программа.

Къахьегамхой къахьегамец политически хьинар дIахо айдара. социалистически яхьа коммунистически къахьегама тIехьаро болами вIашитIехьбоахкахьга тоадара, къахьегама овсарле тIа тIа дукхагIа лаккхъяра ларда тIа общественни производство могга дегIакхуvлареи цун эффективность лакхъяреи, Iилмани техникани карагIдаьннарах могга дукхагIа пайда эцара, Iилмаи ларда тIа вIашитIехьбаькха къахьегам юкъеахувлара, керда дIадаладь патриотически гIулакхаш, производстве хьалха

(Чаккхадоалар 3-ча оагIо тIа).

ПЛАНАЛ СОВГIА

Дика толамаш даьхад кIеглагIча пятилетка шоллагIча шера хьалхарча кварталe Шелковски района Менжинске цIерагIча колхоза къахьегамхоша. 65 тонн дулх декхар боахамо пачхахьалкхенга, 50 центнер дукхагIа да из квартальни плана. Шоаш тIайийца декхараш кхоачашдаьд аркама а. 150 тонн шура сехар цар пачхахьалкхенга хьалхарча кварталe. Цигга дика къахьийтад коа тIара салхазараш лелаяара ва е.

13 марте кхоачашйир цар коа тIарча салхазарий продукци йоккхара хьалхарча квартала план. ПланагIа 105 эзар гулде дезача 107 эзар фуь гулдир. Коа тIара салхазараш леладдераштa юкъе къаьстта дика къахьийтар Косова Маркис. Март бетта тIаьхьарча декаде хьалхарча квартала планал совгIа хьайбай продукци йоккхаш ба Менжинске колхоза хьайбаш, коа тIара салхазараш лелаедераш.

В. УМАНЦЕВ.

ХЬАЛХА ЛАТТАРАШЦА НИЙСЛЕ

Пятилетка шоллагIча шера план хаиал хьалха кхоачаш а еш, Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дузача денна сийлеиа наькъабахара доккхий бехктокхамеи декхараш тIайийцаа Нохч-ГIалгIайчен промышленни предприятей, гIишлошъечеи транспортни организацей къахьегамхоша. Уж толамца кхоачашдара шерра социалистически ихь йоаржаьй цар.

Чаккхйоалаш латт пятилетка шоллагIча шерi хьалхара квартал. Республикерча дукхача промышленни предприятей коллективаша шоай чурча торонех бизза пайда а эцаш тIегIертта къовсам лоаттабу квартала плани тIайийца социалистически декхараши хьалхa хьалха кхоачашдара. Дика ка хьийнай «Октябрьнефть» НГДУ мехкадьаттахой. Мехкадьаттен газа аккхара шин бетта план хинал дукхха хьалха кхоачашдир цар. СССР профсоюзий XV съезда сийна тIайийца, социалистически декхараш кхоба тIехьхоачаш а деш, шин бетта планал совгIа цар даьккхар 14 эзар тонн гаргга мехкадьтта, 1272 эзар кубически метр газ. Планал совгIа реализаци йир 281 эзар сома мьаьха продукцеиа.

Ер шу дIадоладелча дена ниттa хьинаре къахьегаш я «Нефтегазпромавтоматика» (СПКБ) опытни заводa коллектив. Продукцеиа реализаци яра шин бетта план 107 процент совгIа кхоачашъяьй цо. Планал совгIа реализаци яьй 27 эзар сома мьаьха продукцеиа. Къахьегама овсарле сонах хьалхарча шин бетта хиинача 5,3 процент лаккхъеннай укх шера цу юкъа.

Ниттa шоай къахьегам кхетамца вIашгIехьа а баьккха лакха къахьегама толамаш даьхад дIабахача шин бетта Грозненски ремонтно-механически завода, опытно-экспериментальни завода, мьаьх еча комбината, «Электроприбор» завода, кхыча дукхача предприятей коллективаша.

Цар ниттa дика толамаш дахара вертера бахьан да цу предприятешка къахьегам кхетамца вIашгIехьбаккхар, чурча торонех бизза пайда ийбар, Iан замалахь болх бара лерттIа кийчо яр. Дика вIашгIехьдаьккхад цига социалистически яхьа кулгалделга. Хьалха латтарий опыт шерра дIайовзийт хIара участке къахьегам Iилман ларда тIа вIашгIехьболкка.

Цхьайбакъда, цIаккха ца хиннача тайпара дукха я республике тIехьаюса предприятеш. Цар бехкагIа пачхьалкхенна дIа ца луш йисай 5,8 миллион сома мьаьха тайп-тайпара продукци. 23 тайпара вертера промышленни продукци доалхнара пачхьалкхен план а кхоачашъяьи. Цудукха республика промышленносто продукцеиа реализаци яра шин бетта план 99 процент мара кхоачашъяьи.

Къаьстта эсала вIашгIехьбаьккхаб болх Грозненски дьаккабетона конструкцей завода, Старопромысловски кирпишкаш еча завода, Назрановски трикотажни фабрика, «Трансмаш» завода, кондитерски фабрика, цхьайолча кхыча предприятей коллективаша. ДIадахача шерa санна укх шера а тIехьаюсеш я уж. Эггара хьалха цар бала Iеткъар Iан замалахь болх бара лерттIа кийчо яь ца хилар да. Болхлошта эша хьалаш Iалашдаьдац цу предприятешка. Хьалха латтарий опыти дикагIйола технологи производствана юкъехкахьац. Къахьегама овсарле лаккхъяра резерваш техникага эсала лел. Социалистически яхье баькначар даьхача толамий хайннахьа итоташ а еш. уж тоаддара наькъаш белгалдахац.

Цхьоалагiа квартал чаккхъала цхьа кIира совгIа мара дац. Республика промышленносто пачхьалкхен декхар тIера хIадаккхарах, квартала план кхоачашъяраи тийша ца дукхача даьхе пятилетка шоллагIча шерa плани тIайийца социалистически декхараш кхоачашдар. Цудукха эггара хьалха промышленни предприятей кулгалхоша, партийни, профсоюзни организацешa де дезар да ерригача участкашка социалистически яхьа кулгалделга тоадар. СССР 50 шу дузача денна сийлени наькъахара къаьстта чIоагIа оарцагIйола еза промышленни предприятей коллективаш шоай болх цIенхашттa тоабара, пачхьалкхен плани тIайийца социалистически декхараши толамца кхоачашдара. ХIанз тIехьаюсача предприятей коллективай кхоачашдиза даргдоаца декхар да хьалха латтаршца нийсъялар.

ХIара предприяте шерра производствана юкъехкахьа деза Iилманеи техникани карагIдаьннараш, къахьегам Iилман ларда тIа вIашгIехьбаккхa беза, шерра пайда эца беза хьалха латтарий опытах, производствана юкъехкахьа еза прогрессивни технологи, лаккхъе еза къахьегама овсарле, аракхецача продукце дикал. ЧIоагIагIа теркам тIабахийта беза чурча резервех бизза пайда эцара, социалистически яхьа кулгалделга цIенхашттa тоадара.

Предприятей кулгалхой, партийни профсоюзни организацей декхар да тIайийца социалистически декхараш мишта кхоачашду хьожаш ца хаддаш тIахьожаш лоаттабар, уж кхоачашдара коллективашта эша хьалаш Iалашдар. Яхь мишта лела, хьалха латтари тIехьаусари малаш дIадовзийта деза. Цо новкъостал дергда къахьегамеи производственни дисциплина чIоагIъе, тIехьабусараш хьалха латтараштa тIехьакхебе.

Пачхьалкхен плани толамца кхоачашъяра хIара коллектив, смена, бригада кхетабе беза шийна тIалатта бехктокхам. ДIабахача шин бетта дувлайта гIалаташ кхы нийслургхоацаш гIулакх вIашгIехьдаккхар хIаране сийлен декхар да.

Предприятей экономика айра боккха лоархIам болаш да бедала, материалий, электроэнерге кхомбар, продукци аракхецача брак крашца цIенхашттa къовсам лоаттабар. Хак-ханнахьа производствана юкъехкахьа еза НОТ-а планаш, рационализатораштеи изобретателаштеи карагIдаьннараш.

Пятилетка шоллагIча шера хьалхарча квартала плани тIайийца социалистически декхараши кхоачаш ца деш цхьаккха предприяти хила йиш яц.

ФУ ДIАДУВ

Боахама пайда луш бола культура - тхьамка, кхедара йоакхо ю Ножай - Юрта района А. Шерипова цIерагIча колхозо. Шоай болх дика вIашгIехьбаьккхаб Абдулмежидова кулгалдеча бригада тхьамка кхедераша. Дика дIадоладьд цо тхьамка эIаргаш кхеделга. Ханнахьа парникаш цIенйир, раааш кийчйир, хьаьна лаьтта хьарцар, ниттa кхьудола балхаш дир.

ХIанз дика кийчъьаьча парникашка тхьамка фу дIаде доладаьд. ХIаналехьа из дIадийнад 600 квадратни метр совгIа. Дика болх барца белгалбаьннаб колхозхой Тушигова Айза, Дахаева Зара, Тушигова Айманн, кхыбараш. Графикал хьалха тхьамка фу дIадийна бовла гIерт бригада болхлой.

СССР хьаь 50 шу дузача цIейна накъаболлаш тхьамка лакха хьувскъам кхобе дош деннад колхозхоша.

С. ШАИПОВ.

ХЬАТIАКХАЬЧАЙ БЕХКТОКХАМЕ ХА

ХIанз дика хе эттача хана кхашкара бIаьстан балхаш дIадоладаьд Грозненски района юрта боахама къахьегамхоша.

Ялатан доакъеран лаьрдIа 3180 гектара тIа бIаьсти яь культураш дIае эцаш ба Грозненски района цхьоалагIча шурий совхоза дхаш лаладераш. ХIаьз баьннарча конвеера лаьрхIа кенаца цхьан горох дIае йолийй цу боахама механизатораша. Кхоккъе сеялка тIехьа а тесса кхашка эггара хьалха шоай тракторашт араьяхар механизатораша В. Алешина, Г. Буга, Г. Камышина.

ЛоархIаме да хIана, дIададача нийлача Iано кIезига-дукха толхаьраншa цхьанна ца толхаеш йисача а, гурахь йиначча культураштa минеральни удобренеш иа подкормка яр. Из гIулакх дика кхетаду «Ермоловский» коа тIара салхазараш лелаедеча совхоза кулгалхоша.

Цхьа минут ха эсхьа йоа ца еш «Ермоловский» совхоза гурахь йиначча культураштa минеральни удобрени тоссаш ва юрта боахама авиаце летчик А. Ахмаров. Болх бе йиш йолча хIара дийнахь дикал лакха йолаш юкъера лаьрхIеча 120 — 150 процент кхоачашъеш цо балха нормаш. Цун болх дика вIашгIехьбаьккхара доккха новкъостал ду вертолете тIа минеральни удобрени тIайоттам болча совхоза къахьегамхоша.

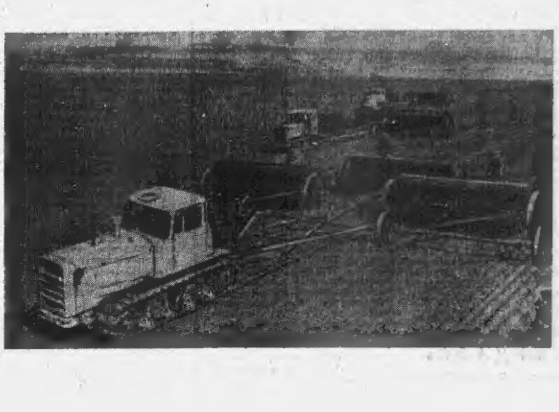

Лакхерча сурта тIа: А. Ахмарова лелаеча вертолета тIа минеральни удобрени тIайотта кийчъеш ба «Ермоловский» совхоза къахьегамхой.

Н. КОБИАШВИЛЕ сурт.

Лоахерча сурта тIа: Грозненски цхьоалагIча шурий совхоза хьалхарча отделене кхашка баьннара конвеера кенаца кхьана горох дIадоаш я В. Алешина, Г. Буга, Г. Камышина агрегаташ.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

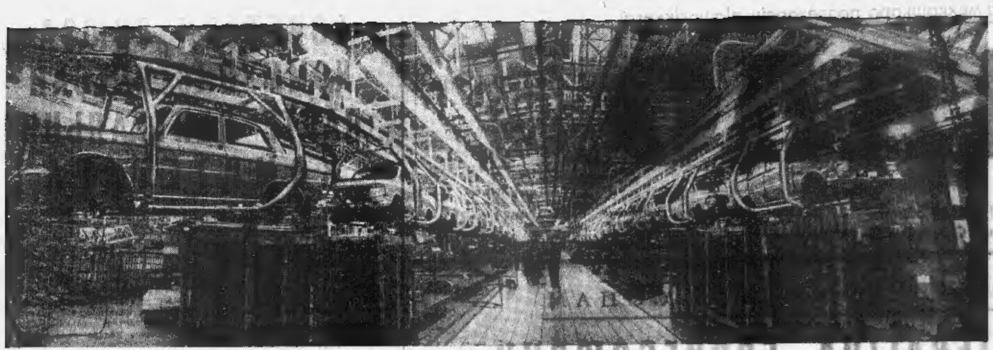

МОСКВА. Шийн производствени йодийсте[illegible] Ленински комсомола цIерагIча автомобильни завод. Дукха ха йоццуш [illegible] бе йоккхийтай керла фотомонтированни сборочни комплекс.

Кердачу цеха проектни мощности йина хуьйцуш «Москвич» яха автомобилаш шозза дуккха арахеца.

СУРТА ТIЕ: [illegible] сборочни цеха [illegible].

В. Мусаелин В. Будников сурт.

ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ДЕННА ЛАКХЛУ ЗНАНЕШ

ХIАРА ОРПЮТ дайнахь болх чакхбаьлча «Красный пахарь» колхоза правлени Шеча уголоке политдешара занятеш хул. Укхазa вIашагIкхаьлча марксизма-ленинизма лардий школе дешаш ба бригадираш, звеньевойш, механизаторш, кхин а белхалой — веррига 20 саг. Ялх шу да цу школана къонача пропагандиста, колхоза корттерча агронома Михальченко Владимир Ивановича кулгаллу. Пропагандистанга юкъе ма керда саг веца а хIара занятешна чIогIа терхам тIабахийте кийчлу из.

Пропагандистаца а ладугIарашца а къамаьл деш гучадолу ладугIарий знанеш укх тIехьарча хана дикка лакхъеннилга, цар общественни вахаре шерагIа лакъа лоацилга, марксизма-ленинизма теорела цар бозам дани сеабулаш хилар.

Юкхьанца школе аха болалуш ладугIарий политически знанеш кIоарга яцар, хIаьта дешарга дийлача 5—6 класс мара яккханза бар уж.

ХIара занятн дика кийчъеш чакхйоаккхар пропагандиста, материал лекце е беседа хьисапе дIайовзийтар ладугIарашта. Цу гIулакхе йиш хулийтар программа кIоаргагIа дIайовзийта.

Юкхьанцарча политшколе цо кьехача хана ладугIарий коллектив кхотае вIаштIехьаьалар пропагандиста, йерригаш деша ухаргбола гIулакх. Iалашдир. Це теро хилийтар дIахора, юкъарча эвеной дешар кхи а дикагIа вIаштIехьдаккха. КПСС истори Iомаде вишкъале хулар ладугIархошта. ХIаранеца къаьста болх бе бийзар, хаьи практически хьехамаш дора парна. КПСС истори Iомаде ттатча хана дела шоллагIа шу дIаколаделча цхьацбарашта къаьст-къаьстича темех занятеш тала а йиш хилар. Дика кхетаеш Iомаяь баьдо соахь ладугIараш «Сийлахь-Йоккха Даймохка тIом лаьттача хана парте чакхдаьха гIулакхаш», «Халкъа болхам юкаметтаоттабараш социалистически общество дIахо дегIейоалаярал парте лоаттабаь къовсам» яха темаш. Шадаха шу марксизма-ленинизма лардаш Iомаеча цу шкоде чIогIа уйла тIехьа КПСС XXIV съезда материалаши документаши Iома а еш чакхдаьккхар.

Кердача шера политически экономи Iомаю цу школа ладугIараша. «Капиталистически строй» яха раздел чакхъ а яьккха хIана «Социализми коммунизми» яха раздел йолаьй цар.

Цу школа аьа занятей анализо хьагейт занятеш дика вIаштIехьаьхача, пропагандиста шийна тIадиха партийни гIулакх тешаме кхочайаьча ладугIараша дешара программа дика Iомаеш хилар.

Ше материалах дупцача хана конспекть «тIалете» валлаш ков. Михальченко. Цуи къамаьл ладугIараша дика кхетаду, колхоза вахарца айкха юваа хов пропагандиста тема. Боккха чулоацам болаши дешараша шерра лакъа лоацаши чакхъяьлар «Общественни къахьегам социалистически хьисапе вIаштIехьбаккхар», «Къахьегарга хьежа общественни фондаш дIа-юха ектар» яха темаш. Цу темашта хоадамболлаш йола анализ йир ладугIараша к. п. М. Кальченкос, А. Толубаева, Н. Крылова. Цар дийпар шердир пропагандиста цхьайола замечанеши обобщенеши а еш.

ЧIогIа терхам тIаухийт пропагандисто кижжкаца ладугIараш болх ба Iомабара. Цу гIулакха В. И. Ленина произведенеш занятешка хьаххуь цо. Произведеней чулоацам дешараша дIа а боллийташ царех конспекташ отталга а занятешка шоаш къамаьлеш хеш царех пайда оцийта а могаду.

Ленина цхьайолча произведенех лаьца къаьстта занятеш яьй Владимир Ивановича. Царех да «Дневника тIара оагIош» «Кооперацех», «КIезига дале а дикагIар дикагIа да» яха балхаш.

Шийн пропагандистски балха керттера гIулакх лерхI ков. Михальченкос теореца практика юпа хар, политически дешар хIаране практически гIулакхаш тоадара тIадерзадаь хулийталга.

Иштта «Марксизма - ленинизма социализми коммунизми хьалъяра закономерностех» яха тема Iомаеча хана пропагандисто ше коммунизма материально-технически база хьаярах дуцаш гоама пайда найдар шоай колхоза вахарцарча йоккхача фактически материалах. ХIаьта занятера шоай балхашка дIа-юха бахача ладугIараша бригадашка, фермашка цу гIулакха хетаь беседаш йир. Цу тайпара пайда эцаш чакхъаьлар укхаза «КПСС ЦК декабрьски Пленуми цук решенеш кхоачашъяра партийни организаце деш дари» яха занятиа. Шоай партийни организаце цу Пленума решенеш кхоачашъяра лоаттабеча къовсамах хоадамболаш къамаьл хилар цига.

Колхоза керттера агроном волча ков. Михальченко денка хул бригадашка, кхыча участкашка, хIаьта цига къахьегаш ма бий цо кулгалдеча школа ладугIараш а. Цавкха тIехвалаш из занятешка пайда эца йиш хургйолча фактe ше тIахкхаьчача. Цудухьа занятош еча хана беррига ладугIараша дакъа лоацаргдола хьал оттаде мо[г] цуина. тIехча цига мара ха йиш йи цар дешар мишта кхетаду, уж шоаш кхетадеч[а] выводаш обобщенеш еш хилар.

ЛадугIарашка колхоза общественни вахаре шерра дакъа лоацийтара дукха ду пропагандисто. «КПСС программерча социалистически пачхьалкхех дола марксистско-ленински Iилма дегIадоалгIаш хиларах» яха тема къахьегамхой моттигерча Советашка хоржамаш хулача хана Iомаеш яр. Агитатораш болаш из кампани чакхъяллалца болх беш бар ладугIараш.

Царех цхьаннех ков. Цыганкал лаьца дувпаш белгалдаьяза хаьргдаш дайи шийн идейно-теоретически боарам лакхбеш из хиларах цун политически кхетам чIоагIа шербеннилга. ХIана из же - товарии фермана кулгалдеш ва, партбюро членаш хоржаь, тIехдиха кхоачашду шийна тIадиха партийни гIулакх — политинформатор ва из.

— Социализма политэкономи Iомаяво, — йоах ладугIараша я. п. В. Каменскее С. Тарпонскоаен — бригадашка, фермашка экономически болх тоабе новкъ оттал ду тхона, тха экономически анализ е Iомаду.

Е. ФАРНИЕВА,

КПСС Шелковски райкоме секретарь.

ДИКАГIЧАРЕХ ЦАI

Гудермесски локомотивни депе керттерчарех цаI а тепловозашта периодически ремонт ю цех. «ЦаI массанна тIехьа, массана а цхьоннена тIехьа» яхача коммунистически принципах къахьегаш я дуккхача хьамех латта из коллектив. Цига болх беш ба эрсий, нохчий, хIарий, украинцаш, дагестанцаш.

Цу предпрнятега дикагIболча слесарех лоархIаш ва Курбанов Надир. Оттара лакхагIйола квалификационни балха разряд йолаш ва Надир.

Пхийтта шу хьалха Вакински профессионально - технически училище чакх а яьккха цу депо балха вера ков. Курбанов. Цу хана дения цига болх беш ва из. Цхьан юкъа тепловоза гIойча вел[аш] къахьегаш хилар, тIаккха бевам тIабахар цун слесара - дизелиста балха.

Из чIоагIа чоалханен бокхтокхамен болх бар. Нагахь санна слесарь - дизелист гIалат воале рейсагIа баха тепловоз бока тарлу. Из кхета а хеш шоай декараш цIена кхоачашду слесараша - дизелисташа.

ТIехьака Iомаяьй шийн специальность Надира. Цу шерашка балха йоккха опыт Iоаяьй цо, шийна хоар дIахьех кагегIболча болхлошта. Цуина къахьегаш ба кхоалагIча разряда слесараш-дизелисташ Рябов Виктор, Зануддин Иван, кхыбараш. Каст-каста ков. Курбанов волча боагIа уж, хIаьта цо царна массаза новкъостал а ду.

Надирах вокхагIвоза слесарь-дизелист вайчул тIехьагIа цунга кулгалде елар бригада. Цу гIулакха профтехниколе ше нийца знани тоъаргIоацилга кхетадир, практика-ли да цун. хIаьта а дIахо дешa дезаш хилар кхетадора цо. Цудухьа Курбанов Орджоникидзенски машенаькъа техникума Гудермесски сайрийнарча филиале деша вода. Болх - беша а 5 шера дика дешаш чаккхIсанна цо из техникум. Деша а дешаш къахьега хала-м хир, баьда, хIана къахьега аттагIа да, дикагIа бова моллагIбола тепловоз.

Хьанаре производственни хинна ца Iеш дика общественних а ва Курбанов Надир. Депо дикагIа лоархIача агитаторех ва из. каст-каста деза арахьара а вай моххара а гIулакхаш довзийташ болхлошта лекцеш ешаш хул из. Цул соагIа цеха профорг а ва из. Социалистически дIаь йоаржавча а ше профорг хиларга хьежжа дукха белхаш ду цо. Тепловозийкатна йокха толамаш хIара дийнахь дIаязду хьокхама улла тIа. Царна лакха да цар тIайийца социалистически декхараш а. Цига хьежача хов царна шоай тIайийна уж декхараш мишта кхоачашду.

Дукха ха . я тепловозашта цехадаьи ремонт еча цехана «Лакхие культура йола цех» яха цIи ейна. Цун сий дайи лакха а лоаттаду коллективо. СССР 50 шу дузача депна сийленца пакъабара къовсам лоаттабеча цеха коллективо хьинаре къахьег производства эстетика лакхъяра а.

Уж а кхыдола а балхаш кхоачашдеча хьалха ва Курбанов Надир. Из кхыча бесса хила йиш а яцар, хIана аьлча коммунист ва из.

И. [illegible].

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ДЕРАГIА

ДОЖИЙТАРГДАЦ СИЙ

Хал[illegible] хьало наяъсалар укх шера тха фабрика. ГIулакхаш тоака долыдолар дакодаь бетта ла[illegible] къе тхона лоаллаха уллача «Электроинструменте завода кхойкха а котел доаица беттен [illegible] из. Йовхал йоацаш йисар тха еррига цехаш. Приборий стралцаш ша[illegible] тIа сайпар.

Заводчахашка сиха дIасарцагIа а баьдна ци котел [illegible]. Цхьабакъа [illegible] бе могаргдолаш [illegible]. ХIаьта кхоалагIбар вIаьла тоа ца душ бисар.

Цу гIулакхо хьалха [illegible] нанчура пийнача а дикка эшайир тхона йовхал. Басаршн чиллашн ду тха пекаш 20 градусал тIехьатаь йовхал хинча болх бе йиш йоацаш ше; брак хул чиллах. ДоагIача тайпара басар де вIаштIехьалаш. Пехаш дIакъоала йийзар. Шелал отталах керттIа болх бе йиш йоацаш йисар цехаш а.

Цу гIулакхо тха коллектив чIоагIа мелйир. Хьабаьхе болх бе йиш а йоацаш чубелхар беллой. Тхо а, кулгалхойи специалисташ еррига тхоай тIаа фабрика хьал инстанцешка дIакеладеш, гIо дар дехаш. дIа-хьа ухаш балха тIера тувла деладелар. Цулухьа хьалхарча шин бетта задани ахкдел кIеззига соагIа мара кхоачашъюлланзар. Укх бетта а ду кха из хургьйи тха.

Уж да тха болх ихатеха бекъенна хола бахьанаш. Из дIадаьнна гIулакх ва ХIана оалоша тхоай моттиг тоалра дар а де лерхIар а хулцаргда из.

Укх гаргарча хана тхоашта, ду аз юпача юкъа, хилца ва юхаметтаоттадо торо а тха. Шортта бахан а. хIаьта хIане оттача бIаьстан йоккхале котельне хьа ма лу йовхал меттаоттаь. Цехашка болх дIаболабенна.

Йоккха новкъостал ю лерхIаш я тхона Москва укх гаргарча денешка. 10 марта со юкъе а валаш духхьа тха фабрика юцаш совещани хилар гIавке. Цига бар «Росглавтрикотажа» объединене чуйоагIача отраслей кулгалхой, специалисташ. Царна делча тайпара дIахайра тха предприятехьал. Цига аьча решенех кастлашка ДКВР-10 яха шиъ котел кхоачаргболаш ба тха фабрике. Укх денешка «Чечингражданпроекто» котельни хьаеш йола типови проект еций тхона. Сиха тхоай фабрике хьае деаха тхо из котельни. ХIана аьлча, электроинструментерчар [illegible] дa бартба тхона дIахо йоалча хене а. Авари хинна а кхьа хатар хийча оттара хьацаш шоай предприятена из новкъа [illegible] хIама дергда цар. Укх шера а хила мегаргда. Цар [illegible] яр, шортта Iе а ю. тхапара шийна латтар Тхона из йовхал хьа ца йлар дукха деш дак из. Эттара хьалха шийн гIулакхаш дикагIа дедийта гIера хIара предприятие. ЦаI из да.

Шелал[illegible] - даде. Шаха тхона кхы а дукхагIа эшаргья йовхала [illegible]. Укх шера [illegible] фабрика шеръяха йоалаургъ, тайп тайпара объединеш, [illegible] чубаха вIеноша хьалдергда. Цу аз юпача совещане тхона хьехадир вIаьарча лаьрхIа 330 эзар сом ахча. Из оаха дIадолийтаргда берий бешага, шIеношка.

Укх денешка яхар санна тхона новкъостал де, хIаьта шоай опыт хьаяла бIаь соагIа специалистe воагIаргвалаш ва. Царна чубаха, Iе моттиг кийчъяй оаха.

ХьалхагIа тIоагIа шааботтар тха болх кугIарегIйолча кхычахьарча предприятешта шоацарча договорех йоагIача тайпара бедал. чилла. цхьарилгаш хьа ца дешарах. Из гIулакх а найсоча нейса дергдоалаш да.

Иштта да тхона арахьара доагIа чеквъестал. Тхо тхоаш а дегIаш цунга хьежаш Iохайша. Укх денешка яхар санна, бардIаагIоа нислагIаш йола керда шелийн, шийн конвейер болх бе йолайолийтаргъя оаха. Цар тIа бола бергбола хIама Iомабеш ба. 120 саг ва уж. Лоацца аьлча, шоллагIча квартале хIана эзар сер чувоагIа тха коллектив 1200-нога дIаялоачаргъя. Гаьна бага шиъ хьатIа кхуваля а ша дIаккхуваш а хоъ тхоайраши кхоъ АТП-ра кхы автобус а. Цу тIа укх шера тхона планах йоагIача цхьан автобуса моттиг кастлашка кхы а кхоъ кхоча оаш а. Иштта лаьрхIар совешане.

ХIандаш хIа цукхагIа «торши тIалоаттбабе йиш я тха тхоай балха, къахьегам вIаштIехьабаккхара. «Сердало» газета тIа яххача тайпара тхоай кхаь болча предприятe сий дожийтаргдац оаха. Из статья оаха собранешка йийна а йийнай, болхлошта дукха предложенеш а чийнай болх гIулакхаш тоадара. «Сердало» редакцехара оаха дех хIана санна дIахо а тхоашца бувзам лоаттабар.

А. [illegible],

Назрановски трикотажни фабрика [illegible].

КПСС ОКТЯБРЬСКИ РАЙКОМЕ

Укх денешка КПСС Октябрьски райкома пленум хилар. «КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа комсомольски организацешта партийни кулгалдарах» доклад йир цига парте райкома хьалхарча секретара Н. И. Костюченкос.

Докладчика а, ираехех къамаьл даьраша а белгалдаьккхар районе дукхагIйола партийни организацеш комсомола болх дукхагIа теркалбе яьккилга, цун балха кулгалделга тоадаьлга, укх тIехьарча хана комсомоле болх бе дукха къона коммунисташ хьожабаьлга.

ЙоагIнех йола терко эш я комсомольцийн кагирхойн балха а вахара а гIулакхашта специальни проектно - конструкторски бюро опытни завода, вагонни депо партийни организацеш. Цудухьа дика лех цу предприятей комсомольски организацей болх.

Иштта белгалдаьккхар пленуме районе цхьайолча партийни организацеша КПСС XXIV съезд дIадехкача тайпара комсомола кулгалделга вIаштIехьдаккха ца хилар.

Комсомольски организацешта дешa дола партийни кулгал чIоагIдаран тоадарах тIаберзабеча хоадамболаш бола оцам тIайийр пленумо.

* * *

КПСС райкоме района предприятешка, учреждешка экономически дешар вIаштIехьдаккхара хетаяь Iилман - теоретически конференци хилар.

«КПСС XXIV съездо белгальяьча парте хIанзарча экономически политикаи цунна пропаганда яра дакъе хьалхашка латтача декхарехи» доклад йир цига КПСС райкома пропаганди агитацей отдела заведующе Т. В. Зиновьева.

Дийцача дешах лаьца рефераташ йийшар укхаза машенаькъа Грозненски отделене семинарски группа пропагандиста А. И. Пасенкос, вагонни депо партийни комитета секретара А. И. Малькумова, локомотивни депо марксизма-ленинизма лардаш Iомаеча школа пропагандиста Н. И. Лучкойя, кхыбар.

Конференце хоадамболаш дийцар района цхьайолча предприятешка экономически дешар вIаштIехьдоаккхача Iоаьча опытах, хIаьта дIахо йодача хана из болх тоабара де дезар белгалдаьккхар.

* * *

АргIанарча шийн бюро парте райкомо дийцар электромеханически завода партбюро технически прогресси къахьегам овсарен лакхьеча предприяте инженерно-технически болхлойи мастераши доархIаши белитохкаш айбаре беча балхах лаьца деш. Цу предприяте дукхагIа бола кулгалхой коллектива кхетам лоча шерра дакъа а лоацаш пропагандисташ, агитатораша, политинформаторашa болх беш ба.

Цунца цхьана белгалдаьккхар заводе хIана а беррига инженерно коммунистически къахьегам бахьаш лоаттабеча болаш, рационализаторски балха, эконмика пропаганда яча дакъа лоацаш боацилга, цхьаболчар шоай технически политически знанеш лакх ца ерга.

Бюро парторганизацена декхар тIадилла[р] белгалдаь кхоачамбоацараш дIадахара.

«СЕРДАЛО»

3-гIа оагIув. 28 март, 1972 шу.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

Укх шера 20 марта [illegible] шийн заседане Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо дийцар «Нохч-ГIалгIай АССР кхачан промышленностерча хьалехи дIахо из дегIайоалаяра де дезарех» бола 1970 шера 27 марта Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета VIII сессе баь сецам республика кхачан промышленноста министерствай «Консервплодоовощ» объединенеш кхоачашбара делавия а, хIаьта кхин а Советий сессеш кийчъяреи чакхъяхарий практика дIахо эргайоахаш тоаяра къахьегамхой депутатий Урус-Мартана района Совета исполнительни комитето [illegible] дола дешаш.

Хьалхарча дешах докладаш йир республика кхачан промышленноста министра ков. В. М. Ляпинаси «Консервплодоовощ» объединене начальника ков. Н. А. Горошкоси, содоклад йир промышленноста, гIишлоаъяра, транспорта, бухзама дешашта йолча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссе председателя ков. Н. Э. Качлишвила.

Цу дешах лаьца баьча сецам тIа республика Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, кхачан промышленноста министерства предприятешкеи «Консервплодоовощ» объединенеши пятилетка хьалхарча шера задании тIакхоачашде хилар.

Министерства предприятешкеи объединенеши белгалаяра боаь баьй керда техники технологии юкъеязахьара, мошностех пайда дикагIа эцара, автоматизаци механизаци яра, арахеца продукце ассортимент шеръяран хердаьиккхараш.

Кхачан промышленноста министерства предприятешка производствана юкъеделад маделей керда 20 тайпа. «Консервплодоовощ» объединене торговни сете керда тиках хьайийлай, хIаьа дIадо тайпара йола керда оборудовани оттаьй, гIорынгаш чу йоахка продукташ дукхагIа ехай.

Цунца цхьана, республика Лакхехьарча Совета [illegible] белгалдаьккхар, «Нохч-ГIалгIай АССР кхачан промышленноста хьалахи дIахо из дегIайоалаяра де дезарех» лаьца Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета VIII сесса 1970 шера 27 марта баь сецам а 1970 шера РСФСР кхачан промышленноста Министерства коллеги баь сецам а кхачаш на баь хилар, хIаьта кхачани консервни промышленноста мощносташ лакхъяран объекташ хьалъяран енна задании кхоачаш ца еш йисар кхерам болаш хилар.

Кхоачашъьа толашегIа дола тартеш, кондитерски налалеш, малхбоален моарзалаш, морза хий чулатта карамелаш, тоаяь макаронаш, консерваш, кхыйола хIамаш хьаяра заданеш.

Кхачан промышленностан объединенеш дукхача предприятешка къовсам эсала лоаттабу дика продукце дукхагIа арахецара, производство брак ю, кIезиги йоаржаю хьалха латта опыт.

Подрядни организацеша кхоачашъяц пхоашта енна заданеш, капитальни вложенешта дIахийцача ахчах бизза пайда эцац. 1971 шера № 3 йолча совхозе тепладаш хьалъяра задани 73 процент, Ассински совхозе шелъе йиш йола плодоовощехранилище хьалъяра задани 28 процент, Ассински консервни заводе холодильник хьалъяра задани 82 процент мара кхоачашъьяц «Чечингсельстрой» тресто (ков. Э. Э. Исмаилов).

«Родина» яхача совхозе берий беш-ясленаш хьалъяра план 17 процент мара кхоачашъяьяц гIишлошъяча управлене (ков. Н. М. Чудаков), хьахийша капитальни вложенех пайда ийцабац РСФСР кхачан промышленноста Министерства гIишлой-монтажни управленеи «Оргпищепром» яхача Краснодарски конторин Ассински консервни завода реконструкци яра 39,2 процент, Грозненски завода реконструкци яра 76 процент, Самашкински консервни завода реконструкци яра 91,9 процент мара, и кх. дI.

Республика Лакхехьарча Совета Президиумо кхачан промышленноста министерствай (ков. В. М. Ляпина) «Консервплодоовощ» производственно - совхозни объединении (ков. Н. А. Горошко) декхарийла дьй белгалдеш кхоачамбоацараш дIадаха, керда пятилетка заданеш, тIайийна социалистически декхараш, 1970 шера 27 марта Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето баь сецам кхоачашбелга Iалашде. Къахьегамхой районни, городской Советий комитеташте тIадиллад кхачан промышленноста предприятей балха, цунаш цар кхоачашъяра лоаттабу тIахьожаш чIоагIбелга, арахецача продукце ассортимент шеръелга, дун дикал даккхьелга, цу лоархIамеча балха шерра общественность. Советий массазара комиссеши депутаташи юкъеозалга.

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадиллад 1970 шера 27 мартера Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето баь сецам кхачан промышленноста предприятеша кхоачашбелга Iалашдара йкы тIа а де дезар делга.

Советий сессеш кийчъяреи чакхъяхарей практика дIахо эргIйоахаш тоаяра къахьегамхой депутатий Урус-Мартана районни Совета исполнительни комитета балха хьакъехьарча шоллагIча дешах райисполкома председателя ков. Л. М. Налаева яьча доклада ладийгIар, из йийшар.

Советий ерригача эвельий гIулакхаш эргадоахаш тоайра, уж дукхагIа шоай мукъагIеа шиказийна йолаши хилийтара аьтту бовлаш дола хьалаш вIаштIехьдаьхад къахьегамхой депутатий районах, городской, юртий, поселкий Советий болх дIахо тоабара КПСС XXIV съездо яьча исторически решенешка, парте ЦК сецамашка, Лакхехьарча Совета Президиума Указашка, правительства сецамашка.

Парте решенеш кхочаш а еш, Советий исполкомашка чIоагIIбаьб кердача пятилетка арашнеш задашеш нанал хьалха кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбалхаш бу организаторски болх, дикагIа леладе кьинай уж райони экономикаи культурай дешаш.

КIоаиг-дукха тоабаьб Советий организационно - массови болх, цар гIулакхашта шерра юкъеболланый демократически принципаш. Сессеш гулъяра Конституце оттаяь нормаш кхоачашъелга дукхагIа дIадех, лоархIамегIа дола дешаш уттаду цига дувша.

Цунца цхьана республика Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, сессеш кийчъяреи чакхъяхарей практика эргайоахаш тоаяра района Советий исполкомашка беча балха тIа цIенхаштта кхоачамбоацараш а хилар. Цхьацхьайолча Советий исполкомашка лоадама хIама дац КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа сессеш кийчъяреи чакхъяхарей практика эргайоаккхаш тоаяра, цу лоархIамеча гIулакха тIа цIенхаштта кхоачамбоацараш хулийт. Де доагIар дац сессешка депутатий хьинар айдара. Сессешка дувша уттадеш дола дешаш кийчдача кIезига юкъеува Советашка массазара комиссеш. Советий исполнительни комитеташа терхалдац дукха депутаташ сессешка ца хулаш хилар. Советий балха тIара цIенхаштта кхоачамбоацар де Советий сессеш гулъяра хинаш тедхаяра дакъе къахьегамхой депутатий районни юртеи Совета хьалъехьарча Законо дIадезараш телхадар.

Дукхача Советашка вIаштIехьдаьккхадаш тIайийна решенеш кхоачашъяра тIахьожам лоаттабелга.

Республика Лакхехьарча Совета Президиумо къахьегамхой депутатий Урус-Мартана районни Совет декхарийла дьй белгалдаь кхоачамбоацараш дIадаха, Советий гIулакхашка демократически принципаш тешаме кхоачашъелга Iалашде, ерригача исполкомий организаторски болх ше могта тоабе.

ДЕГ ТIАРА КЪОАБАЛДУ

Йоккха да тха завода коллектив. Цхьабакхьда, цхьа дезал санна барт болаш а. Дуккхача къамех бола нах ба заводе хьалхалой къахьегаш. Дика болх беша шийн а коллектива а сий хьалхоттадаш хьом кIораш ар. Цудухьа производственни планаш тIехйду социалистически декхараш тIехкхоачашдеш кьайоагIа завода коллектив.

Цхьаккха а еш из дIахийтаца боллошта къахьегама соагIатеш ца кийчдеш. Рьаза болаш тIайийцар «СССР хьааь 50 шу дузара кийчо ярах» бола КПСС ЦК Сецам. Дикача хьокхамашка накъадаха дата да тхо цу цIейна. Традиции а хинна дIаьттад тха заводе В. И. Ленина ваь ди цездела. Укх шера а дика кийчо ю оаха цу денна.

Машар, къахьегам бездаш болча беррига советски наха санна раьза а долаш деш оаха ВЦСПС XV съезде Л. И. Брежнева дайь къамаьла. Цхьа наьар тоадара, Даьхе ВIаьхегIоа дунен тIа машара хилийтара парте ше йолча йоакхоша жоп а луш хиа а дикагIа болх бе дош ду ремонтъераша. Цудухьа цаI санна массаза а раьза волаш хьалаьхьар 15 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботнике дара бола москвичийи ленинградцийи болаш. ХIанзехьа а кийчо яьй заводо цу денна. Производственни сферана бувзам болача наха тахан йоIаш, ка цIендеш, кIаь тоаеш, кхыдола гIоша болхаш дергда. ХIаьта производственникаша турбинаш, котелаш, кхыйола гIоша йола оборудовани тоаергья. 15 апреле бола баь даькха цхьа узар гарга сом нислагIча пятилетка фонде дIачухьоргда.

М. ЧУМАКОВ,

«Грозэнерго» Центральни ремонтно-механически завода парторганизаце секретарь.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

(Пхьедолчар. Долалур 1-ча агIо тIа).

лаьттарийн новаторийн опыт шерра дIайоаржаяра дешна дIахо а лаьттаргда профсоюзий терхима юкъъоттиге.

Советски профсоюзаша кхетаду, хIара къахьегамхочо шен са ца кходеш къахьегарна мара коммунизм хьалъеча керда хотал-лаш нах а КПСС XXIV съездо белгалбаь халкъа вахара материальни культурни боарам айбе а вIаштIехьаргдоацилга. Болхлой, колхозхой, инженерно-технически балхаш дерий, гIулакхерча наьха низаш профессиональни союзаша тIадоржадергда нисдагIча пятилетка планаш толаме кхоачашъйра, 1972 шера халкъа бохкама план хийца хьалха чакхъяккхара, советски халкъа сийлахь - доккхача цIейне — СССР хьаьнь 50 шу дизара доаггIача тайнаре накъалаххара.

Советски Союз хьаьнь ах бIаь шу дизара юбилейна накъалолхьаш, оаха КПСС Центральни Комитета дош ду, советски профсоюзаша СССР дерригача халкъий вежарашкь дола лоттагIан кхы а дуккагIа чIоагIдара, вай общества интернациональни къоагIо кхы а чIоагIагIа хиннйтара долла аIама дерхиларах.

Профсоюзаша шоай хьинар дIахо а дIаергда халкъа бохкама декхарий кхоачашдеча, къахьегамцен общественни доалакьенцен коммунистически гIулакхаш хургдолаш кхетам лучча.

Профсоюзаша, хьалхагIа а санна, йоакхо ергьа къахьегамен бытен хьалаш тоадара, болхлошен гIулакхерча нахен культурной унахцIенея салоIнлга вIаштIехьдаккхара, даим тIахьожам доаттабергба къахьегама законодательство, къахьегам лорабара правилаш нормаши, кхерамзаен техника кхоачашъяра.

Массови - политически балха ерригача средствашца профессиональни союзаша кхы а хьинаргIа новкъостал дергда партенна къахьегамхой марксистско - ленински мировоззренех кхебарам буржуазни идеологеца машар хургбоаца уйла царна ялараи, социалистически патриотизми, пролетарски интернационализми, болхлой класса революционни, тIема, къахьегама традицешта тошаме хилар санна дола сийлахь идейно - политически моральни гIулакхаш царна Iомадара. Профессиональни союзаша кхы а чIоагIагIа низ тIабохийташ къовсам доаттабергба моллагIча а антиобщественни гIулакхашцен наьха сакхетам чуъ ошмбашцен дасача ширача заман зуламеча хIамашцен, социалистически къахьегама дисциплинен коммунистически морала нормаши лоаргагIа ца йоахаш кхоачашъяра.

ХIара къахьегамхочун, из политически, профессиональнo, духовно дегIаваро ер йола йоаххо гражданск декхар кхоачашдеIга чIоагIгIа хьалехарна цхьана тар а ен, профессиональни союзаша даим уйла тIаухийтаргья къахьегама коллективашка новкъосташха пхьайн гIулакхаш деладарен вIаши новкъостал дарен хьал еттадара, къахьегамхоех халкъа рузкъан хьурмат дергдоа дай, хьинаре общественни дентелаш бара.

Съездо КПСС ЦК-ана дош ду, профсоюзаша шоай организаторски гIулакхаш тIагIертта тоадергхиларах, цар стили методаш оргайоахаш тоабергхиларах, хIара организаце авторитет лекали айдергхиларах, производствени общественни гIулакхаштен нуьгалдара къахьегамхой кхы а дукхагIа юкъеувзаргболгах, болхлой собранейн хаддаш болх беча производственни совещанейн лоархIам лакхбергболгах, цар торонех производственни социальни дешаш къестадеча на мегге дукхагIа пайда шоаргхиларах.

Советски Союза профессиональни союзаша ранза хинна хьалхон Коммунистически партен Советски правительствац чакхбоаш ераххьарга политика лениенн ийкь, КПСС съездо хьалттавь, советски халкъа дерригача прогрессивни адамий вахаре хьалтйоа на ихара йоае машара программа. Советски профсоюзаша дIахо а дакхха айъ ледаергва, пролетарски классовни солидарноста байрах, чIоагIдергда доазол некьарча къахьегамхошцара доттагIал, къовсам доаттабергба дунен халкъашта юкъерча профсоюзни болламо чакхдоахача гIулакхий цхьоагIо болхлой классен берригача къахьегамхойн классони хьашташ лорадара принципаш тIа доаттар дуль.

Профсоюзий XV съездо КПСС Центральни Комитета дош ду, советски профсоюзаш массаза КПСС XXIV съездо белгалдаь [illegible] ра, вай мехка коммунистически общество хьалъяра программа кхоачашъяра доаттабеча къовсама Коммунистически парте тошаме нох гIортолга, нах вIаштIехьйоахараш хургхиларах.

Кхастам хилба сийлахь - доккхача советски халкъе — коммунизм хьалъеш дерзачеа, нанарьа къахьегача беррига низаш арахъ тIехьарча къопахчал доача къовсамхочее!

Дахъкхал хийла Советски Союза Коммунистически партe — коммунизм хьалъяра доаттабеча къовсама советски халкъа дотташ ураувттадуя дешна хIама вIаштIехьдоахаш сийлахь - бохкам ий!

СССР ПРОФЕССИОНАЛЬНИ СОЮЗИЙ XV СЪЕЗД.

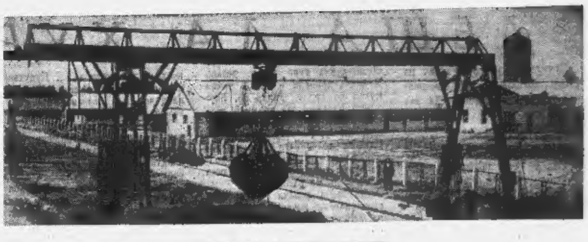

БЕЛОРУССКИ ССР. «Коммунизм» колхоз — Могилевски районе йоаккагIчарех цаI, цун доаьд йиъ миллион сомал тIех я. Дукха кхача хьежаду капитальни гIишлош хьалдара, фермашта механизаци яра. Хьайбаш лелаеча дуккхача фермашка дукха хало баьхаш машенаш новкъостала ду.

Сурта тIа: колхоза хьайбаш лелаеду центральни ферма. Укхаза доахнина гIулакх дара дерригa балхаш механизированни да.

И. ЖЕЛУДОВИЧА сур. ТАСС фотохроника.

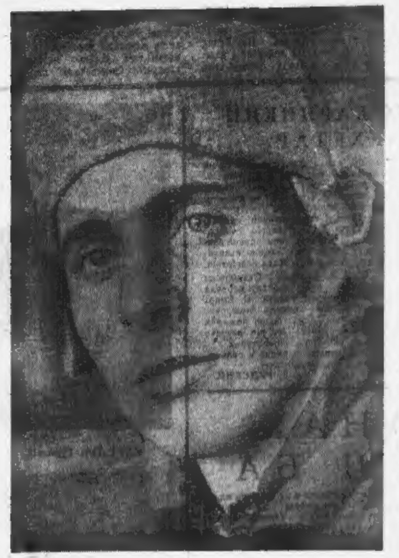

В. И. Ленина орден лелаеча № 7 йолча треста гIишлой-монтажни управлене гIишлошъерашка дика лоархIаш ва слесарь-монтажник Быков Павел. Проробана комсомольски бюро секретаре декхараш а дика кхойчашдеш хьавоагIа из. Цхьа смена дIаяхийтаца воа. Быкова шин норма 140—150 процент кхоачаш ца еш. Цу тIехдикен дешаш чакхйоаккхаш лате ца Грозненски нехкдаьтта института сайрхйара отделени.

СУРТА ТIА: слесарь-монтажник П. Быков.

С. ХУТАЕВА сур.

ДИКА ГIУЛАКХ ХЬАЛЛОАЦ

Москвичашен ленинградцашен дIахоладаь дика гIулакх раьза хиннa хьаллоац Ленински района къахьегамхоша. Сийлахь «хоккха баьча В. И. Ленин ваьча денцен СССР хьаьнь 50 шу дузача лезача пIелцен хетадь 15 апреле кулача «Ерригсоюзни коммунистически субботнике цаI санна беррнгаш белха арабаргба.

Цу дийнахь чакхйоахаргйолча мероприятий план оттаьй Ленински райисполкомо. Района дуккхача предприятешта, организацешта дIайовзийтай из. 14 микроштаб вIашегIъаллай. Царна керте оттабаь бехктокхаме болхлой. Царна инструктивни совещанеш яьй, дIакхетабаьб де лезачех. Иштта де дезачех лаьна лаьрхкIа указанеш еннай участкови уполномоченнешта, улицай, комитетий вакалашта квартальни уполномоченнештен. Предприятешка, дешара заведенешка собраниш хиннай, Цига йийца чIоагIъаьй балха ялазаш.

Оттаьча планагIа района улицаш, наькъаш, предприятешта тонахьара территореш, кхыйола общественни моттигаш уйтстиашта екъа лаьрхIа. ХIаравар хоаш хургва мича къожатаьа.

Субботнике кийчо еча юкъа 6 тIай тоакергда, Сунжа чу догIан а лайн а хиш дIаука моттигаш вIаштIехьйохаргъа, къаьстта а берда листош. ХIакваська дIадоладаьд организацеша в бахача нахе а карташта кIир тохнага. 12 эзар кIотерга 8,5 эзар гая дIайогIергъа. Паркашна аьзаш хьалхагIо а дIергагIа доахаргда.

Коммунистически субботнике болх беш хургва 70 эзар совгIа сат. Царна долча новкъостала 1 эзар гарга автомашен, трактор, кхыйола техника кийча хургъя.

Б. ЯКУШЕВ.

ИШТТА КЪАХЬЕГ ВАГОННИКАША

«Советски Социалистически республикай 50 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК сецам дог раьза хинна хьаллаьцар Грозненски вагонни депо болхлоша. Цу дезача ден сийна керра социалистически ахь боаржаьй ремонтни цехо, вагонашка технически хьежача пунктай болхлоша. Укх шера хьалхарча шин бетта дикка лаккъенай къахьегама овсарле соаха цу ханаца нийсйича.

Белгалъаьнна дика къахьегаш я цига боккагIбола осмотрщикаш ил. Калапозов, Малецкий керте латта сменаш, автоконтрольни пункта мастер воа. Топчиев, кхыбараш керте латта коллективаш. Новкъосташта хьокхам в толаш къахьегаш ба слесараш Анохин Виктор, Цокаев Шарa, цистернаш юлараш Саварин Григорий, Шаблев Равиль, вагонашка хьежараш Богомолов Анатолий, слесарь Пономаренко Анатолий, кхы дуккхабараш.

Вагонникаша социалистически декхараш тIайийцад укх шера бIаь эзар киловатт - сахьат электроэнерги, 15 тонн Iаьржен бос болен металл кходе, хьагул а ль 600 тонн мехкдаьтта продукцех шоалгIа пайда эца, 30 эзар сом пачхьалкхенна кходе. Цун чотах цар ремонт ергъа итташ йолча вагонашта, дукхача оборудованена. Уж декхараш тIехкхоачашдергхилар хьахьекхад хIанзаехьа вагонникаша даьхача толамаша.

Грозненски локомотивни депо бригадаша дика къахьегама совгIат кийчдир СССР профсоюзий XV съезда. Ер шу долалуча хана шоаш тIайийца декхараш хакал хьалха кхоачаш а деш 20 апреле рапорт денар цар планал совгIа 200 эзар тонн мухь дIа-юха бахьарах.

Шоай декхараш толамца кхоачашду эксплуатаце цеха къахьегама новте латтача комсомольцашен пагирхошен. ДIабахача февраль беттен марта хьалхарча ах беттен бIаь совгIа бола мухь тIабола поезд дIа-юха яхийтай цар, планал совгIа дIа-юха бахьа мухь 300 тонн совгIа ба.

Хьинаре къахьегарца белгалваьлинав тепловоза машинист Нышниенко Владимир. Ер шу доладенча дена 12 бола мухь тIабола поезд дIа-юха а йига планал совгIа поездаца цо дIа-юха бихьаб 6 эзар тонн хальхъбоахама мухь. ВоргI-баргI бола мухь тIабола поезд дIа-юха йигай къонача машинисташа Келпанов Петра, Беркнов Вячеслава, Проник Владимира, Вартанов Арташеса, кхычар.

Г. АНОХОВ.

ДИКАГIЧАРНА—СОВГIАТАШ

Планированни экономически стимулированнен кердача системагIа бола беча предприятешка материальни поощрене фондора премеш тел хьинаре къа а хьегаш лоархIаме балхаш чакхдоахача болхлошта. Иштта лоархIаме задани кхоачашйир хинснабжене цеха слесарий бригада. Хулаш йола аьари хилийтанзар цар. Цига башха-дика хIама карагIаларах слесарий бригада членашта премеш елар.

«Малгобекнефть» НГДУ кулгалхошен профсоюза групкомов цхьан лыча заседание хIара бетта итогаш ю социалистически ахьe коллективаша доахача толамий. Хьалхара моттиг лыкхача коллективана хьожаю карара кара тела Iие байракх ахчан премии, шоллагIен, кхоалагIен моттигаш лыдачарна а премеш лу. Яхьe котбаьлнарий сийна клубе хул салаIара сайренаш. Цига шоай балхах лаьца дуьц хьалха латтача нехкдаьттахоша. Шу чакхдаьначул тIехьагIа бIарччача шера хьинаре къа а хьегаш цхьакха замечани йоацаш шу чакхдоьккхача болхлошта, цар стажага хьежжа ххойттлагIдола алапи лу. Яхьe котбаьлнарашта премеш тела йолаелча доаз чурча резервах дикагIа пайда эца болабеннаб тха управлене мехкдаьттахой, хIана аьлча доахача толамашка хьежжа я парла тела премеш а.

ДIадаха шу дика чакхдаккхарах боккха пайда бир пачхьалкхенна тха управлене коллективо. Из бахьан долаш хьахилар йоккха материальни поощрений фонд. Цех текущи премировани яра хьахьожадир 175,4 эзар сом. ЛоархIаме порученеш кхоачашъьхачарна хьожаде оттадир 1,6 эзар сом, социалистически яхьe хьалхара моттиг лыкхачарна хьожаде оттадир 3,6 эзар сом. Шу чакхдаьначул тIехьагIа баьча балхаген къахьегама стажаген хьежжа болхлошта дала оттадир 209,3 эзар сом, хIаьта болхлошта материальни новкъостал дара хьожадир 3,4 эзар сом. Цхьаккха замечани а йоацаш коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаеча, дукхача хана дейо балха моттиг ца хувцаш цига къахьегача болхлошта хьалхарча аргIагIа хьежаю квартираш, санаторе а салоIаче кIагIа бахa путевкаш тел, ахкан хана профсоюзни отпускаш тел, и. кх. дI.

Иштта бола вIаштIехьбаккхар бахьан долаш дика кIезигденнад тха управлене къахьегама дисциплина телхаелга. 1970 шера хиннaчул шоаза кIезигагIа моттигаш нийсъеннаб соахк къахьегама дисциплина телхаеш.

Цхьабакъда цу даьхъe а пхьадола кховчамбоацараш хIана а тIехьа нийслу тха управлене. Къахьегама дисциплина телхарах шу чакхдаьлча премеш ца луш висар 35 саг, хIаьта йоагIача премех цхьа дакъа ца луш висар 4 саг, царех хIарана дайнар 100—200 сом да.

Ш. БУЗУРКАЕВ.

ДИКАГIБОЛА РАЦИОНАЛИЗАТОРАШ

Грозненски производственно - товарни контора дуккхача болхлоша, инженерно - технически болхлоша хьинаре дакъа лоац рационализаторски балха юкъе. ХIара хIирагIа цхьа, лIеьраска дийнахь рационализатораша кийчъяьча предложенешка хьеж техничeски Совет. Из гIулакх иштта оттадарах дукхагIа къахьега баьлкаб тха рационализатораш. Цар кийчъю предложенеш тIаерзаь я производства эффективность лакхъяра, къахьегама хьалаш тоадара, арахецача продукце дикал лакхъяра. Укх шера хьалхарча шин бетта цу контора рационализатораша кийчъяьй 52 рационализаторски предложени. Царех производствана юкъейихьай пачхьалкхенна 13 эзар сом пайда беш йола 38 рационализаторски предложения.

ДикагIболча рационализаторех лоархIаш ба Ю. К. Орел, А. М. Чиркин, Г. Г. Бурштейн, В. В. Петухов, Е. П. Печинникова, С. А. Касьянов, Г. А. Назаров, кхы дуккхабараш. Царех хIаране цхьацца-шишша предложени производствана юкъейихьай.

А. АФАНАСЬЕВА.

ХУВЦАМАШ ХУРГДА

Белхтоккхамен доккхийи декхараш да укх пятилеткагIа хIамаш тегарашта хьалхашка оттадьараш. Уж кхоачашдара ерригa торонаш оарцагIъаха езаргъя. Къаьстта а керда техника балха юкъехьолга, керда резерваш гучайоахаш царех пайда нийбелга тоаде деза, тедашагIа йола технологи юкъехдулаш хIанзарча хано дIа ма дехкара производственни болх вIаштIехьбаккха беза.

Пятилетка перспективни планагIа фу де, малагIа мероприятеш чакхъяха лаьрхIад тха объединене? Структурни подразделенеша планаш оттаьй. Болхлой собранешка йийца члоагIъаьй уж. Чура резерваш гуча а йоахаш царех пайда нийбара дешаш довзх цар тIа. Цу мероприято 64,3 эзар сом кходайтаргда.

Iилма - тохкамен опытно-конструкторски балхаш укх пятилеткагIа производствана юкъедоаладара план а кхоачашъеш я. Цу плана тIа белгалъяьха ерригa мероприятеш чакхъьхачул тIехьагIа хургбола пайда 242 эзар сом да.

Цхьайола лоархIаме мероприятеш белгалъяха лов сона. Масала, Московски Iилма - тохкама институтаца цхьана укх шера йиъъалгIча квартале кийч а ль производствана юкъейоалаергйолаш я бериш эипах хичеш тега махка овсарле йола поток. ХIанзара кердагIа йола оборудовани йича потока дерригача балхашта механизаци е вIаштIехьдаргда. Балха хьалаш товлалари производства культура лакхъялари дувна эшаш а дац. Из дерригa дIадаьлча 31 процент лакхлургъя къахьегама овсарле.

Овлангара толбеш дахт болх. Из лаьрхIа реконструкци еш я кийчон цеха. Кастта шоллагIа аргIа йистеялча ль йоал реконструкци. ТIаккха дерригa балхаш механизированни хьисапе дергда.

Аьхка из даь ца Iеш кхы а йоккхагIа йола мероприятеш чакхйоахаргъя укх пятилеткагIа. Иштта тIадоагIача шера ясешпа ухачен школе даха ха йоацачен берашта даьре баракъаш ду дукхафасонни поток кийч а ль производствана юкъейоалаергъя. ХIаьта пятилетка тIехьарча шин шера де лоркIараш а дукха балхаш да. Масала, тодашагIа йолча методагIа вIаштIехьбоаккхаргба цхьоалагIча филиала болх. ВIаши бувзам бола, цхьан ритмагIа болх бергбола поточни линеш оттаергъя цига. Ерригача предприятена ергйолча реконструкце юхьиг мара яц из. Цун экономически эффективность 44,6 эзар сом да.

ЛоархIаме организационно - технически мероприятеш чакхъяха лаьрхIад объединене пятилетка планагIа. ХIанзехьа а хоьш да цар мел пайда бергба —442,6 эзар сом. Укх шера ехца кхаьстаи йола 130 керда баракъаш тега машен оттаергъя. Ала деза, укх шера баракъаш тега къаьна универсальни машенаш аIенъаь дIайоахаргъя производствера. Технологически кийчъаьча конструкцегIа баракъаш дукхагIа тегилга вIаштIехьдоаккхаргда. Цул тIехьагIа арахецача изделей дикал лакхлургъя. ХIара шера органе

кха тоаьча конструкце 120 керда фасон производствана юкъехдулаьргъя. Цу фасонех де а баьккха тийга баракъа хоагIа хургда. Лакхе йийца мероприятеш долаш долча хьалашка хьежжа белгалъяьлаш чакхъяха лаьрхIах я.

ХIанзарча хьалашца хьалха латтача предприятей дикагIа йола опытх методаш шерра дIайовзийташ юкъехкхуьлаш ца хилча ритмично дIабаха йиш яц болх. Цудухьа агитацен пропаганда Нохч - ГIалгIай Iилма - технически Шелца, Чехова цIерагIча республикански библиотека патентни коллективаца айхха бувзам доаттабу объединене инженерно-технически болхлоша. Цар республикански а Союзни а масштабе цахадаш технически кердадараш довзийт ухона. Иштта цар новкъостало 15 феврале специалиста ди хилар тха объединене. Мехка а доазол дехьарча а айгача промышленностерча кердадарех докладаш йир объединене керттерча инженера, агитацен пропаганда, Нохч - ГIалгIай Iилма - технически Шелх Чехова цIерагIча библиотека болхлоша. Цига объединене специалисташа массеxк информационни материала заказ дир царга. Объединене хьалашка производствана юкъейоалае метаргйолаш хилар уж. ХIана инженерно - технически болхлошца информационни денош дIакхуьхь объединене хIара бетта. Из гIулакх пайдана долга гучадьеннад. Технически кердадараш балха юкъехкуларах 34,3 эзар сом пайда баьннаб. Иштта тхоай ер санна йолча мехка дуккхача предприятешца цахадаш бувзам доаттабу. Соахк 15 специалист вахийтар Тирасполе, Киеве, Москве, Астрахане. Цар цигара дена технически кердадараш балха юкъедахьаро 23,4 эзар сом кходайтаж.

Творчески къахьега хоаш бола болхлой дукхагIа хиннйтара йоакко ю объединене. Цу дена хеталь конкурсаш хьажараш хуй. Цига призови моттигаш нахарашта совгIаташ тел. Цу мероприятеша рационализаторий болх дикагIа вIаштIехьбоаккхийт. Специалисташа творчески дешаш къестадеча доккха новкъостал ду рационализатораша, дикагIа йоазийт царна производства «готике» моттигаш. ТIаккха дукхагIа де хIама корадоагIа рационализаторашта.

Укх шера доккхий социалистически декхараш тIайийцад тха объединене рационализатораша. Рацпредложенеш балха юкъейоалаярца 60 эзар сома пайда бе дош деннад цар. Гучайоахана дукха чура резерваш я объединене. Беррига низ, творчество дIалургъа цар цу пайданеча гIулакха, СССР 50 шу дуза цIей къахьегама толамашца дездергда хьейникама.

А. АЛЕКСЕЕВ,
Грознефти шейне,- производственни объединене технически отдела начальник.

КЕРДАДАР ХЬАККХОЛЛАРАШ

Нохч - ГIалгIайчен новаторашa толамца кхоачашдир пятилетка хьалхарча шера тIайийца социалистически декхараш. Доккхий да вай республикерча изобретателаштен рационализаторашта пятилетка шоллагIча шера хьалхашка латта декхараш а. Вахаро хьахьекхад инженерно - технически болхлоша кийчъеш йола изобретенеши рационализаторски предложенеши перспективни производствана дукха пайда луш хилар. Масала, мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте бедал йIоахъяра пайда эш трубчати пишкех. Пишкаш латт металлически каркасех, кирпишках слача лардех, цIера ила чубоагача форсункех. ХIанзарча нахаро дIадехар кхоачашйац цу конструкцех йолча пишкаша, хIана аьлча дукха металл йовду цига эехьа, пайданера коэффициент лохъю цар. «Гипрогрознефть» институтa кхыча организацешца цхьайна кийчйир йIовхал дика лоаш йола аьшкбетона пишкаш. Из бахьан долаш пайданера коэффициент 80 процентага кхаччалца лакхъелар. Цуй совгIа производствана юкъекхаьа йиш хилар установкашта монтаж яра ремонт яра йола индустриальни методаш, хIаьта установкаша ремонт ца еш заданегIа йоагIачул дукхагIа болх а бу.

Кердача конструкцех йола пишкаш хьалъйай Волгоградски нихкдаьтта чакхдоахача заводa, Новокуйбышевски нехкдаьттахимкомбинате, Ставропольски газобензиновк заводе, хIаьта цу тайпара массеxк пишк хьалъйай город Грозный дерригача чакхдоахача предприятешка а. Советски Союзе кердача конструкцех еррига хьалъяьраш 20 пишк я. Шера цу мероприяте пачхьалкхенна цхьа миллион сом совгIа пайда бу. Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода творчески бригадe А. С. Агоропова, Г. П. Яковлевас, кхычар дакъа а лоацаш катализатора спиртови комплекса кхы тIа а отстой хилийтара йола керда система производствана юкъейихьар. Из бахьан долаш шера хьалха арахецаш хиннaчул 842 тонн дукхагIа лоархIаме продукца арахеца йиш хилар завода коллектива.

Грозненски трамвайни управлене рационализатораша еннача предложенех трамвайни рельсаш тIера хьинхара йола электрифицировании гидропресс кийчйир. Цо шера пачхьалкхенна 150 эзар сом пайда бир.

Республикерча рационализатораштен изобретателаштен карагIдулараш иштта дика даде а, цу балха юкъе кхы а дукхагIа нах озабеза. Грознерча промышленни предприятешка рационализаторски балха тIа дакъалоацараш цу предприятешка беррига болх бечарех ахкел кIезигагIа бола инженерно - технически болхлой ба. Вай мехкарча дуккхача предприятешка, иштта Грознерча предприятешка «ХIара инженера, технака — шин творчески план» яха девизах къахьега болабеннаб. ХIанзаов специалист—лакка технически культура йола саг. Цудухьа социалистически общества эшаш дола кердадар хьаккхоллар цун сийлен декхар да. Дуккхача инженерно - технически болхлоша рационализаторски изобретательски балха дакъа лоацаро вIаштIехьдоалийтаргда технически прогресс ялга дикка сихде.

1972 шера специалисташа тIайийцача социалистически декхараш тIа белгалдаьккха да хIара специалиста творчески балха тIа хьинаре дакъалоацаргхилар, оборудовани, производственни оборудовани эргйоаккхача, материалаш кхоеча, арахецача продукце дикал лакхъяра деча балхашта, болхлой рационализаторски предложенешта оформлени еш, уж производствана юкъехьоча цар хьинаре дакъалоацаргхилар.

«Красный молот» завода цехашна, участкашка толамца къахьегаш я массеxк комплекски бригада. Цар членаша массадола тайпа новкъостал ду рационализатораштa кийч а ль рационализаторски предложени производствана юкъеяхьара, цул совгIа технически дакъе дукха хьехамаш а ду цар болхлошта. Уж ба творчески къахьегачарна юкъе хьажача яхьe хьалха латтараш. Инструментийн приспособленийн бюро инженера Малинин Александр Владимировича дош деннад оборудованегIа оснастка яра конструкци куцара чотах цу балхага дIабода къахьегам 1200 норма - сахьат кIеанбе. Цуа совгIа пачхьалкхенна эзар сом пайда беш йола итт рационализаторски предложени производствана юкъехьоргъя цо.

Иштта цо кийчъергйа кердача конструкцех йола штампаш. Из бахьан долаш вIаштIехьаргда 5 тонн металл кходе, карташта раскрой ера дIабода къахьегам 800 норма-сахьат кIеанбе. Завода керттерча конструкторо отдела инженерно-техническа болхлоча совгIа инженерно-технически болхлочо къаьстта социалистически декхараш тIайийцад творчески бола бара. Иштта творчески къахьегара шоай творчески планаш а оттаьй болх бе болабеннаб «Октябрьнефть» НГДУ технически болхлой а. Масала, № 2 йолча мехкдаьтта доахача бригадена керте латтача мастер Г. А. Сенюхаева социалистически декхараш тIайийцад производствана 600 сом пайда бергбола кхо рационализаторски предложени укх шера производствана юкъехьа, хIаьта цхьоалагIча бригада мастера гIонча Ю. Г. Петрова лаьрхIад пхи бIаь сом пайда бергбола 4 рационализаторски предложени производствана юкъехьа. Цу управлене цхьоалагIча бригада мастера А. Ананьева дош деннад № 206 йолча скважинера мехкдаьттен газа хьй а эцаш из дIаухийтача трапни установка оборудованена модернизаци е, хIаьта № 217, № 218 йолча скважинай тIехьенна обвязка е, цул совгIа ер шу чакхдалалехьа эзар сом пайда беш йола 6 рационализаторски предложени производствана юкъехьа.

Творчески балха тIа хьинарегIа дакъалацара, инженерно - технически болхлоша дIайолаь вайшашо шеора яржаш латт. Цу юкъе дакъа лаца болабеннаб вай республикерча халкъа бохкама массадолча доакъой специалисташ. Царна юкъе ва трамвайни управлене технически отдела начальник РСФСР заслуженни рационализатор воа. Пантелеймонова цо дош деннад пятилеткагIа 30 рационализаторски предложени кийч а ль производствана юкъехьа а пачхьалкхенна бIаь эзар сом пайда бе а.

«Старогрознефть» НГДУ къаьстта къаьстача инженерно - технически болхлоша оттаьь 80 совгIа творчески план я. Дукхьал дIадахача шера цу управлене скважинашта лаьттан кIалхен капитальни ремонт еча цеха йоккхагIволча механика В. П. Новикова кхычий автораша цхьана кийчйир производствана шера 14 эзар сом пайда беш йола 8 рационализаторски предложени. Укх шера во дош деннад 5 эзар сом пайда бергбола 8 рационализаторски предложени производствана юкъехьа, цхьа изобретени кийчъе.

«Старогрознефть» НГДУ управлене керттерча инженера Социалистически Къахьегама Турпала В. Г. Бабукова, инженерно-технически служба начальника воа. Хачатурова, скважинашта лаьттан кIалхен капитальни ремонт еча цеха начальника воа. Деркача, кхычар лаьрхIад мехкдаьтта доахачара техникен технологи тоае, мехкдаьттаца кьеухача газал дикагIа пайда эцийта, оборудованена модернизаци е. Иштта кхы дуккха а мероприятеш производствана юкъехкхуьргъя вай республикерча тайп-тайпарча предприятешка инженерно - технически болхлоша.

Нохч - ГIалгIайчен инженерно-технически болхлоша дIаболабаьча новаторски болламо новкъостал дергда ийслагIча пятилетка фонде дизза хаттьалца, СССР 50 шу дузача денна къахьегама совгIат кийчде.

И. АЛЕКСЕЕВ,
ВОИР-а член.

ДЕША ДА ХУРГВА

Кряжев Владимир Кузьмич ца вовзаш нагахь сан вац Грозненски трамвая управлене. Ха яха сан ва кх. 25 шу да цо хIанз ше волча хьалхалла къахьега.

— Дика болхло, эздел долаш сан ва из. Цох лаьцна язде мегарг да, — йоах профсоюза завкома председатела нох. Винчара. Кряжевца къамаьл де, из бIаргаго са безам болга хайнача цо, тахан балха вац из, аьлар. Цох дог делла вагонаш тоэча депо вахар со. Цхьабакъда, цига кораьвир сона Кряжев Владимир Кузьмич.

— Тормозной тяга дика болх ца бендаь трамвая лийне ара цайоалаш йисай. Двигатель а бар кIезиг-дукха куйт тоха дезаш. Цудухьа хьаьвена мара, тахан мукъа ва со, — аьлар цо. Владимир Кузьмич ше трамвай лехкаш ва. Вагон ехача толе езар из вац, слесарий гIулакх да из. Цхьабакъда, шийтта шера цу управлене слесаралла болх баь волча цунна дика йовз техника, дика гIулакх ду цо цунна.

Двагоранца лелача машеникйн электрически энерге новкъосталца лелача трамвайн двигателий болх бара принцип цаI хиле а шоай белгалонаш а цар. Трамвая тормозной система меллу дукха низ тIалаттандаь, каст-каста сецае езандаь. Цхьайолча хана духьала сан найсвале е кхынгдар хиле а цIаьхха тормоз теха поезд соцае езаш хул... Цудухьа каст-каста профилактически гIулакх де деза вагонашта; ехар толеш а йолъенна чIоагIъеш а.

ХIанз дукха халагIа да водителашта болх бе. Вагонашка репродукторахи оттаьй. ХьалхагIа кондукторашта бе безам хинна болх а водителаша бу.

Слесара болх беш волча хана трамвая двигатель, еррига техника дика йовзар нов. Кряжева. Цу балкаца санъердалучоа, ше каранйца гIулакх дезачоа мара дулургдоаца, иха кхоачаргбоаца дика гIулакхаш карагIдулар цунна. Масала, двигателах хахетта кардании передача е тормозни тяга тоэш новкъостел хьалхагIа йистевоалар из. Цуна хара, дошара тIаьхулш вола Кряжев Владимир Кузьмич болх беш волладехьа трамвай лехка Iомалу. Шийтта шерал совгIа ха я из трамвая водитель вола. Юххьанца кхоалагIа классость йолаш мара хиннавеце, хIанз цхьоалагIча класса водитель ва из. Ший болх безаш волча цо ца хадташ лаьхъю говзал, хоачох кхоачам а ца беш Iомалуш хьаьвенав. Цудухьа трамвая управлене къахьагIеи дикагIеи болча водителех цаI лоархIаш ва нов. Кряжев. Дика болх барах къахьегама книжка тIа баркалаш дIаяздаьд. Сийлен грамоташ тийнай цунна.

Наьъкъа тIа цхьаккха а хьовзам да хулийташ 100 эзар километр, кхы совгIа а трамвайца иикъ баьча водителашта йаьхка тIа йоахкаю значокаш, кхетта ахчан совгIаташ теж. Атта дац цу тайплара значок е ахчан совгIат даккха, хIана аьлча 100 эзар километр иикъ бара кхаь шера лехка еза трамвай. Цу гIулакха водителашта юкъе хьаржача аьье дакъа лоацаш ва нов. Кряжев Грозненски машенаькъа станце цхьоалагIа микрорайон яхача маршрутагIа лелача № 6 йолча трамвая тIа болх беш ва из. Соахь вагона дика доал а дешлоакъа цхьаккха хьовзам ца хулийташ болх беш чакхвалара ахчан совгIат деннад Николай Кузьмича. Цхьабакъда, пассажираьшта дикагIа гIулакх дара эггара дезагIа дола совгIат лоархI нов. Кряжева. Атта, дика лелаю цо трампоезд, вагона чу цIена, дестам болаш я. Цудухьа пассажираша дег тIара баркал ала цунна. Из хаза йиш а IуйрайIна вах балха болхаши сарахьа балхара чубоагIаши нов. Кряжева лехкача трамвай чу нийсвенначоа.

Массе а хана ше водитель хургвоашилга хов. Николай Кузьмича. Гаргакхоачаш латт санаIа наха йеза ха. Цхьабакъда, ринйна къона смена кийчъяра вицвеннавац нов. Кряжев.

Къахьегам безабалийта хоьш волча цо ухх тIеккъарча пхо шера нит сан Iомаваьв трамвай лехка. ХIанз цунна халла хьинаре къахьегаш ба уж: Михайлова Зоя, Южакова Нина, Тимофеева Александра, кхыбараш.

СССР хьаьнь 50 шу дузача дезача цIейна лаьнъаоагIаш кхы а дикагIа болх бе дош деннад Кряжев Владимир Кузьмича. Шийдеша да хургва из.

Х. АРЦИМАТОВ

IИЛМА-ТЕОРЕТИЧЕСКИ КОНФЕРЕНЦИ

Ухх деношка КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политически просвещене ЦIагIа хилар лакхехьарча дешарв заведенешта юкъера студенческа Iилма-теоретически конференци. «КПСС къаман политикен вай хана рча этапе пролетарски интернационализм чIоагIъярнъ яхача темах йола конференци хетаньяр СССР хьаьнь 50 шу дизарна.

Конференце пленарни заседане «КПСС — Советски Социалистически Республикай Союз вIашагIъеллар» яхача темах йола доклад йир Грозненски мехкдаьтта института студента Л. Войвоха, «Ленински къаман политикн низн лоархIами» — Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета студентка Т. Дзауровас «Коммунизм хьалъеча ханара къамий дIахо дегIаахари кхотадаларнъ» — Грозненски мехкдаьтта института студентка Л. Бушуевас, «СССР хьаяри буржуазин фальсификаторий критикен» — Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета студентка Э. Чапановас.

Цул тIехьагIа конференце довкъашхоша шоай болх дIахо бихьар йиъ секце: КПСС истора, политически экономе, философе, Iилман атеизма.

Секцей болх чайхбаьнначул тIехьагIа хилар цар балха итогаш из пленарни заседани. Общественни Iилмай, ВЛКСМ исторе, мехкашта юкъера кегирхой болама проблемашта хетадьча студенчески балхий Ерригсоюзни конкурса шоллагIча туре хьалхара моттигаш яьхачарна мах боал совгIаташи ВЛКСМ обкома грамоташи елар.

Конференце балха юкъе дакъа лаьцар КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правенько, КПСС обкома школай Iилмаи отдела заведующаие Р. Н. Тимошенкос, КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Г. Ф. Галковас, ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара П. Н. Громова.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

КЪОНАЧА ПОЖАРНИКИЙ ВIАШАГIКХЕТАР

Ухх деношка Грозненски района школай къоначи пожарникий слет хилар Гикаловски юкъерча школе. Района ворхI школа викалаш бар слете вIашагIкхийттараш. Слет хьайийллар дешархоша Дугаева Людаси, Романова Верасн. ВЛКСМ Грозненски райкома цIерагIа слете баьхка къона пожарникаш дакъалбийнар школьни отдела заведующи волча С. Г. Кишиков. Дешархошта пожарникашта хьалхашка шитта къамаьл дир Грозненски района пачхьалкхен пожарни надзора инкъхагIа волча инспектора Я. Я. Якубови, ВДПО районни штаба председатела Т. Т. Сеидовас. Цул тIехьагIа школай къонача пожарникий дакъе хьалхара моттигаш яьханарна мах бола совгIаташ делар Староатагински № 1 йолча, Гикаловски, Первомайски юкъерча школай дешархошта.

Слета торжественни дакъа, чакхдьаьнначул тIехьагIа чакхьаьккхар къонача пожарникий викторина. Викторине котало яьккхача дешархошта а делар совгIаташ.

Слет чаккйоалаш Октябрьски района пожарни дакъа карауля начальника лейтенанта В. Смирнова дийцар къоначa пожарникашта болх беш йолча пожарни машенаш балхах, цу тIа латтача ранех, кхыйолча аппаратурах.

Дешархошта пайдане а саькъердаме а чакхъелар слет.

Л. РУДСКИЙ.

КХАЛНАХ ДЕШАШ БА

Наьсарерча промышленни предприятешка, организацешка, учреждешка, района юртбоахаме къахьегаш болча кхалнахьа мугIарахь хIара шера сиха дегIаут. ЦIагIарча гIулакхах, халача балхах мукъалдувлаш латта шоай къахьега Iайнаа кулганца де хIама кородогIа цара производстве. Промышленни предприятешкен совхозашкен болх беш я 3200 кхалсаг.

Автоматизаци, механизаци Iалашьнь я уж къахьегаш бола моттигаш. Кулгий низ дукха эшац. бакъда, дешар, знанеш чIоагIа эш. ХIаьта балха хьаукача цу кхалнаха юкъе хIанз а дукха нийсау цхьаццаб бахьанаша кас йинъ класс мара ца йоаккхаш бисараш.

Уж сенна болча дешара тIехьаьбисача наха ялрийла дешаргдолаш предприятешка классаш хьайиллай.

ХьалхагIа мельзаводех маьхе заводеи мара яцар уж. Ухх шера болх беш я цу тайпара классаш - комплектош «Электроинструмент» яхача заводе, триконтажни фабрике, Экажкъонгий-Юртарча промкомбинате. ХьатIалогIача дешара шера кхIа и дукхагIа хьелла лерхI уж.

Дукха кхалнах деша багIа Наьсаре хьайийллача республиканск заочни школа филиалашка я. Кхаь юрта я уж укхаза: СурхотIа, Наьсар - Корте, Долакх-Юрта. Ши бIаь гоагIа кхалсаг дешаш я районе цаI мара йоацача балха бенхкача къонабарий школе я.

Тесса битабаш укхаза балха боашаш цIогIа багIа кIезига дийнарааш я. Школашка болх беча хьехархоша оагIа чу а ухаш хьех дарка. Цу тайпарча дешара чуэзе йинъ бIаь гаргга кхалсаг я. БоагIача тайпара бехктокаме хетаж тешаме лелабу из болх Л. А. Барникоевас, С. С. Озиева кулгалдеча ГIой-Юртарчен Дошлакъ-Юртарчен школай хьехархоша.

М. ЗАНГИЕВ.

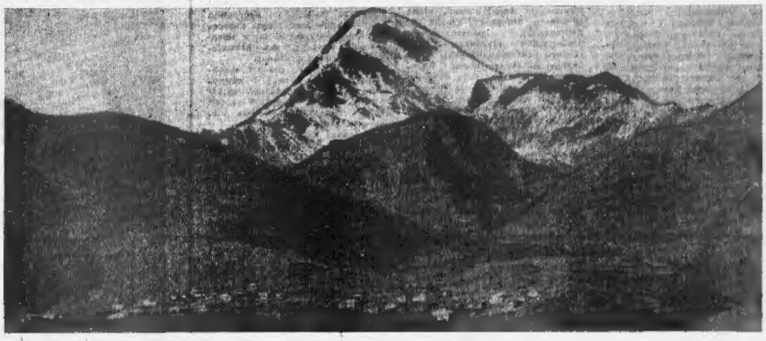

СУРТ ТIА: ГуржегIа. Самоба яхача юртегахьара гуш бола Казбек яха лоам.

И. ДВАЛИ сурт.

ТАСС фотохроника.

Ха йIаьха йолаш 60 эзар гаргга сан вах Гурзе, ткъех шийттасу шу долаш вв. ХIанз а тIехьа колхозашка къахьегаш ба дезтаьа шерал тIех ха яьнна вах.

Хьинарча къахьегамца хIанз а тIехьа хьоккхам телаш ба Социалистически Къахьегама Турпалаш 92 шу даьнна Мурад Тарба, бIаь шу даьнна Темур Тарба, цар «къона» новкъост 70 шу даьнна Кастей Тания.

Сурта тIа: Дурипши яхача юртарча колхоза ветеранаш Социалистически Къахьегама Турпалаш (аьрдехьара аьттехьа) Мурад Тарба, Кастей Тания, Темур Тарба.

Г. КИКВАДЗЕ сурт. ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

28 март

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — Школьни каникулий деношка. Механикa гIодла лела мух. 10.15 — Шахматни школа. Шахматистий-разряднекий класс. Юкъа кхаьча довзар. 11.15 — Рысс. «Ях сан ваькъа правьинав» яха телевизионни спектакль. Хьалхара дакъа. 12.35 — «Дашо шайба» яхача клуба совгIат даккха. Свердловскера передача. 12.55 — Кердадараш. 15.55 — Передачай программа. 16.00 — Школьни каникулий деношка. Книжкай кIира. Союзе Шен Колоции залера передача. 17.00 — Берешта фильм. 17.45 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.05 — Документальни фильм. 18.15 — Юртара вахар (гIалгIай меттала). 18.45 — Киножурнал. 18.55 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.05 — Милланоний ленински университет. Дунен халкъашта юкъерча къамий корта. Дукхаьлен болама чIоагIале я Советски Союз. 19.35 — Горький. «Мещане». Телевизионни фильма премьера. Хьалхара серий. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Горький. «Мещане». Телевизионни фильма премьера. ШоллагIа серий. 22.40 — Спортивни дискени. 23.00 — Кердадараш. Передачай программа.

29 март

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердадараш. 9.45 — «Чобенен» яхача халкъа вIарий ансамбла концерт. Кишиневера передача. 10.35 — Коммунисти хан. 11.05 — Рысс. «Ях сан ваькъа вьинав» яха телевизионни спектакль. ШоллагIа дакъа. 12.15 — Оаха доттагIалла леладу. Вильнюсера передача. 12.45 — Поккхача дора эIамига кланалархой. Концерт-очерк. 13.25 — Кердадараш. 16.30 — Передачай программа. 16.35 — Транспорт дедолара автоматически системаш. 16.50 «Самоцветы» яха телевизионни журнал. 17.25 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 17.45 — Хьайбаш лелалераш яхе бахьанай (нохчий меттала). 18.00 — Миллионий ленински университет «Буржуазни ревизионистески идеологена дуьхьала доаттабеча къовсама хьаькъехьа КПСС — XXIV съезд». 18.30 — Интервидени. Футболах дунен халкъашта юкъе вIашагIкхетар. Болгарера передача. Перерывах кердадараш. 20.15 — Дунен тIа машар чIоагIбелара дунен халкъашта юкъера программа. 20.45 — Советски илланий концерт. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — ДоттагIий сибаташ. 22.10 — Концерт. 22.50 — Кердадараш. Передачай программа.

РАДИО

28 март

6.30 — Юртара Iуйре (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хоаттам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.25 — «Сердало» газета обзор. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Хьажкlаш кхераш, юкъана дола концерт (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 9.15 — «Деза совгIат дешарна очерк» (гIалгIай меттала). 9.30 — Ашараш. 9.40 — «Сан йоалларе» яха дунен дувцар (гIалгIай меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Индустре бокха гIа (нохчий меттала) 16.20 — КПСС XXIV-съезда сецамаш кхоачаде. 16.35 — Къахьегамца чIоагIденна доттагIалла (нохчий меттала). 16.45 — Вай индустриальни мохк (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

29 март

6.30 — Штраусa вальсаш. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хоаттам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Халкъа тIахьожам боах беш бо» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 9.15 — Социалистически кхье производствена цуи меттиг яха беседа (нохчий меттала). 9.30 — «Гаянэ» яхача Хачатуряне балетера ашараш (эрсий меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Цу деной сийле йоагIа» яха очерк (нохчий меттала). 16.20 — Юртара вахар (нохчий меттала). 16.35 — Нохч-ГIалгIай индустри (гIалгIай меттала). 16.50 — Ашараш. 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва. 19.30 — «Къона ленинец» (гIалгIай меттала). 20.00 — Катаржой вахар (нохчий меттала). 20.30 — Москва.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозней кIеж-дукха моркхо а йолаш йоаччен я йоалаш, малхбузехьара тIаьхьача боарие мух а хьекхаш ха хила а фегара темпратура республике гIолла 9—14. Грозне 11—13 градус йовхал йолаш хила тарлу. ДIахорча шин дешиши буси хувцалуш моркхаш а йолаш, малхбузехьара гIаьттача боарие мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 3 градуй шийлагIа 2 градус йовхалга кхоачаш деношка 10—15 градус йовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

ХОАМ

1972 шера 1 мае деш 1972 — 73 дешарв шера дешархой дIачуэц РСФСР ЦСУ учета механизаце Грозненски техникумо.

ЗАОЧНИ ОТДЕЛЕНЕ

8 шера шера школа яьккхараш укх специальностагIа:

— Статистика (дешаш яккха еза ха 3 шуи 9 бутти);

— Бухгалтерски учет (дешаш яккха еза ха 3 шуи 9 бутти).

10 шера школа яьккхараш:

— Статистика (дешаш яккха еза ха 1 шуи 9 бутти);

— Бухгалтерски учет (дешаш яккха еза ха 1 шуи 9 бутти);

8 шера школа яьккхараш дIачуэцаш хоатта экзаменаш:

— эрсий мотт (диктант);

— математика (дагаръ).

Юкъера школа яьккхараш хоатта экзаменаш:

— эрсий мотт (сочинени), математика (дагаръ).

ЭКЗАМЕНАШ ХАТТА ЙОЛАЛУ:

— 10 июнера 20 июле кхачалца, 10 июнера 20 июле кхачалца;

— 10 августера 20 августе кхаччалца.

Техникума адрес: Грозный, ГСП-5, Кирова проспект, 8.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

МАШАРЕИ ХIАМА КХОЛЛАРЕИ ПРОГРАММА

СССР профсоюзий XV съезде КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева даьча къамаьло дерригача дунен общественноста теркам тIаьэаб. Эггара тайп-тайпарча мехкий политически общественни деятелаша, кепайоазон керттерча органаша дунен тIара хьал дIахо дегIадоаладара дика воздействи ергйола боккхача политически лоархIама документ хиларах тарра мах бу цу къамаьла.

Къаьстта раьза хилар Л. И. Брежнева къамаьла социалистически содружества мехкий общественность. «Кооперативно село» яхача болгарски газето, яаду, цу къамаьло тешал ду Советски Союза арахьара политика машар безаш хилара, цIаьхха а хьаьхокх КПСС XXIV съездо белгалбаькхача новкъа коммунизма лакхаленашка дIахо чIоагIо яь советски халкъ хилар.

Социалистически мехкий кепайоазоно белгалдоаккх сийлахь - боккхача Ленина байракха кIалйттача дерригача халкъаша, миллионаш болча наха безача цу новкъа котало яккхара къовсам лоаттабеш хилар. Оаха доаккхал ду, йоах «Юнге вельт» яхачи берлински газето, арахьарча политика дешай хьакъехьа социалистически мехкий цхьа барт хилари Л. И. Брежнева лакха мах барах.

КПСС ЦК Генеральни секретара къамаьлах доазол дехьа дувцачун тIа белгалдоаккх, империализма лелачеча агрессивни гIулакхашта чIоагIа дуьхьал латт, СССР, арахьарча политике дунен халкъашта юкъерча проблемай хьакъехьа конструктивни никъ а лелабеш, шийчунна духьалара общественни система йолча пачхьалкхенашца вIаший пайдане гIулакхаш хила кийча а йолаш. «Руде право» яхача пражски газето дувцаш ма хиллара, Л. И. Брежнева къамаьлаца гуш бола, тахьарча дунен проблемай хьакъехьара реалистически творчески никъ къаьстта гуйабьлар советско - американски отношенеех дола дош дувцаш. США-царча отношенеи хьакъехьа Советски Союзо гIулакх леладу вай планета тIара машар бахьан бола бехктокхам кхета а беш, из кхетадеш а да; советско - американски отношенешта цIенхаштта влияни ю дунен тIарча дерригача политически хьала. ВIашагIкхийттача Штаташка вай мехка иштта йола позици дика тIайийцар. КIайча цIен кепайоазон дешашта волча секретара Р. Зиглера из аллара, советско-американски отношеней лаькъехьа «Л. И. Брежнева дийцараш США-с тIаэц позитивни хиларах тарра».

Л. И. Брежнева къамаьло «чIоагIъю Советски правительства реализм» аьнначa Франце кхыча мехкашарча гIулакхий министро Шумана хьахайтар цу мехка официальни наха хетар. Къаьстта теркам беш Iомаду из документ ФРГ-с Малхбузен Германе дукхагIдолча газеташа Л. И. Брежнева къамаьлах лаьрхIар ФРГ-иней социалистически мехкаштеи юкъера отношенеш вIаштIехьъяхара духьалбараштa цIенхаштта моттараш хургдоацаш дIахайтар хилар.

Iарбий Малхбоален мехкашка комментаторий теркам эггара хьалха тIебнхар Гаргарча Малхбоалерча конфликта хьакъехьа СССР лаьца принципиальни позици могвира. «Л. И. Брежнева цIаьхха а бахьдир израильски агрессех хьахиннар дIадаккха гIерташ Советски правительство хилар», яхаш раьза хиние дувцар «Аль-Гумхурия» яхача каирски газето.

СССР азиатски мехкашара оргонешеш юкъаш «Таймс оф Индиа» яхача индийски влиятельни газето яаду: «Азе халкъашта машарен доттагIален эггара дикагIйола отношенеш хаддаьа лела я яьй, лела а ю Советски Союзо. СССР гIерт машар чIоагIбе, цо кьаллоаш прогрессивни низаш нар империализмаиен колониализма ерригача формаштен духьал лоаттабеча къовсаме».

Советски политика из башхало, Индокитаи, Африка, Латински Америка халкъашцара вежарашка бола барт - цкъоагIо белгалйоакх дунен кепайоазон обозревателаша. Советски Союз ший интернациональни декхар чакхдаладща кхоачаш де гIерташ я, — йоах информаце конголезски агентство комментатора. Цо тIехьа тIайоагIача хана массе оагIорахьара новкъостал дергда кортамукъал яккхара къовсам лоаттабераштa».

ИНДОСТАНЕ МАШАР ХИЛИЙТАРА ХЬАШТАШТА

ДIадахаьа деношка Индостански ах гIейрен тIара хьал тоададаре тешал деш йола керла лоархIаме событеш ера. Пакистана кепайоазоно боккха теркам тIабохийт укх деношка президента Бхутто Советски Союзе яьча визита. Пакистански газеташа раьза долаш дувц, къаьстта аьлча, цу визито хьахьекха ма хиллара, хIанз СССР-ан Пакистанан юкъера дика отношенеш дегIаахара хилаиза яграйоаца предпосылкаш йолаш хьал оттар. Укх кIиранагIа дIахайкадир Пакистанаи Европа социалистически кхаь мехкаи — Венгрена, Польшена, Югославена — юкъера дипломатически отношенеш юххоттаяр. Кошш ма дарра, уж отношенеш йохаьяр пакистански оагIон инициативагIа дукхаь пачхьалкхено Халкъа Республика Бангладеш могаярах.

Цу ерригача факташа тешал ду малхбоален бенгальски халкъо ше мукъадаккхара къовсам лоаттабар бахьан долаш Индостански ах гIейрен тIа хьахиннача ший дегIамерза пачхьалкхенна хьалха ше лоаттаьча чIоагIагIача негативни позице тIара пакистански правительство йовлаш хилара. Цо советски нах гIад ца бигача Iешш яц, хIана аьлча, профсоюзий XV съезде Л. И. Брежнева ма аллара кхай хаддаьа тIехьа да Индена Пакистана. Бангладеша юкъе чIоагIа машари дикача лоаллахой гIулакхаш хилара».

Индостански ах гIейрен тIара хьал лертIа даккхара дика лоархIам болаш я дукха ха йоацаш Инде премьер - министра Индира Ганде Халкъа Республике Бангладеше яь визит а. Из визит ярах Дакке кулгаш яздир шин пачхьалкхена юкъе доттагIал, вIашии гIулакхаш, машар хургболаш даьча договора. Цу тIа дувц Бангладешая Индени юкъера доттагIал а вIаши леладу гIулакхаш а дIахо дегIадаккхар цу шин мехка меттел Азе чIоагIа бола машари кхерамзлен оттара а дезаш хилар тешаш. Дакке хиннача митинге къамаьл деш, Индира Гандея Бангладеша премьер - министра Муджибур Рахманек дийцар, Индостански ах гIейрен пачхьалкхенашта юкъе отта дерригa къовсаме дешаш машаре къоастидара тIехьа болаш. Муджибур Рахмана баркал аьлар Советски Союзеи Индеи правительствашта цар Бангладеша экономически технически новкъостал дарах.

А. КРАСНИКОВ,
Ю. КОРНИЛОВ.
(ТАСС).

МеттклIаьлешка — миллионаш

«Свободная Европа», «Свобода» яха радиостанцеш лелаир керда миллионаш доллараш хьежаде наькъаш лахарал сагота я йолаш цхьаккха проблема яц укх деношка дукххача американски законодателашта. Цхьабакъда, сенаторашта сагота бац е шоай мехка хьабе болх боаца мах Iалаьмата дукха Iайна хилара а, е расашта юкъерча довнашта а, е дIахо а Индокитае латтача бIехкача тIема а. Iалаьмате сагота ба уж, наголха сенна законодателех цхьанне Чарлз Персе дешаш доаллача. «Малхбоалехьарча Европа мехкашта объективни информаци» фу вай Iалатъертьяр - хьог яхаш. Цхьанненa тIехьа шоллагIъяр йолаш желаехт цу радиоцентраша «доакха новкъостал дергда США къамах хьаштакашта» яхаш ю ахьлонеш. Юххера а, эггара тIехьара кердадар: конгрессмений группа къаьстта реформи дIачренкай уж радиостанцеш хьалйоацаш.

ГIулакх иштта аьлчаи цу радиостанцеша деча «гIулакхех» мах телара (шера 36 миллион доллар гаргга) хаина оттаьь хиннача резолюце ха массехк аь хьалха кхоачаенай; хIаьта керда ахчаш хьахьожаларах йолча законопроекташа кIадех ваIад ерга. Иштта ахча хьожадайтара закон лаха дукха да йовшаш а тIехьа атта дар. ХIаьта хIанз, США общественность «шийлача тIема» ханашкарча реликвашта тIа-тIа цIогIагIа духьалъюлача йаиа, из де тоъал халагIа да.

«Свобода» «Свободная Европа», социалистически мехкех дувцача зуламеча меттклIаьлешца эфир бIехъеш йолча Европе идеологически диверсеш лелаеча США цу центраша, леладу гIулакхаш дунен халкъашта юкъерча права ерригача нормашта духьала да. Социализма мехкашта духьала радиометтклIаьлеш дувцар цу пачхьалкхений фурча гIулакхашта гучахьа юкъегIертар да. Европана саготагIа йолчарех цхьаккха политически проблема яц «Свобода», «Свободная Европа» шоай тайпара из дувцаш. Ерригача Европа юкъара совещани гулъерах йола предложенец Советски Союза «тийша бахкаш» аз яхаш юю цу харо хоамаш дерааа, дунен халкъашта юкъера кхоххам кIаьдбара тIаерзаьь социалистически мехкий политика «дипломатически низ тIабахьар» сенна йоацх, хIаьта гера Iоаделга соцадара Советски Союзо деш дола тIахьехамаш «шийна аьттонаш» даха гIертар сенна кхайкаду. Цу тайпарча «информаце» лерхIар — тешаш боабергбола уйлаш дег чу йоссар, Европен дерригача дунен тIен политически климат ерье гIертар.

«Свободаиен» «Свободная Европаиен» финансировани ара гоннахьа кула къовсамаш дукхаьча хьаьле сенатора Клиффорд Кейса гIуленхаш «тучадехар» аьле вIи йоаккхаш дола къамаьл бахьан долаш хьахиннид. Цо хьоккхайкаьнь, уж радиостанцеш цIаккха а хинна яц «частни организацешн», уж ЦРУ фондашкара финансироваьни еш я, аьнна. Кейса шийдагардар духьал дIааларех правительствана чIоаттIа бохам баьнаб. Цхьабакъхе, е «эфирера тIом» соцабе я, е «Свободен» «Свободная Европен» американски правительства Iалашъеш хилара мукIарал де - а лайнадаш официальни Вашингтона. Цу ханна арахьиннай «Дунен халкъашта юкъерча коммуникацешта йола американски совет» хьарах йола законопроект я. Контрессе шие къамаьл деча хана США пачхьалкхен секретара заместитела Джонсон йоахар, совета долагIа йола «Свободни Европен» «Свободен» «правительствени йоаяа» организацеш хургья. Джонсона ше уж «шоай мукъагIа» хилар бакъ а деш, царна кхы тIа а ахча хьожадезга дIадехаш вар из. Из дахза даргдоацаш хулийт, йоахар цо, «арахьарча американски политика лерхIараша». Пачхьалкхен секретара цхьаькха заместитела — Ирвина кхы а белгалагIа дийцар, «Свободни Европан» «Свобода» болх соцабаро «ВIашагIкхийттача Штаташта доккха зе» дергда аьнна хьекхайкадарна. Контрессе тIахьийхар цо, цу радиостанцешта финансировани ергйола гIулакх «чIоатIача ларда» тIа отталдергдолаш дола законаш тIаэцара.

Правительства лаьцача цу позицена духьала США-на шийна чухь тIа-тIа дукхагIа ех критически оаваш. Кхача мехкашарча гIулакхашта йола сенатски комисси дIадахача бIарччача шера «Свободни Европан» «Свободан» гIулакхашца юзаенна йола проблемаш Iомаеш хиннай. Уж радиостанцеш хьаькхайкадир комиссе председатела сенатора Фулбрайта, цхьаи «система — оапаш бувцарен нах Iехабарен система, американски халкъ меттел, моллагIа а, царга ладувгIараш, гулабар духьа вIашагIбехкача тий шача балха система дакъа» ла.

Цу радиостанцей гIулакхаш, аьлар Фулбрайта, «Малхбоалехьарча Европаи Советски Союзеи хьакъехьа вай лелаеча арахьарча политиках дIахадаш дошна дакъа» да.

Цхьабакъда, цхьаболча вашингтонски официальни наха еча заявленешa тешал ду, уж «эфирий фабрикаш» кхоша йоххa дага а болаш, долларовa субсидей хьасапе ергIанара кислородни гIайба царна бала сихбенна уж хилара.

Э. ЧЕПОРОВ.
АПН.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61, 364051, Ленина уейца, 11 (3-гIа этаж) Телефонаш: редактора — 3-44-68; редактора зам. — 3-30-11; бехктокхама секретара — 3-34-30; партийни вахара, культура, промышленноста отделей — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-20; письмой отделаи бухгалтереи — 3-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61 364051 ул. Ленина, 11 (3-й этаж) Телефоны: редактора — 3-44-68; зам. редактора — 3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-20; отдела писем и бухгалтерии — 3-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05073

Заказ № 2252